

ELOFIZETES

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

6-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Rövidítve petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. m.
TELEFON-SZÁM: 154.

Arad, 1911.

FŐSZERKESZTŐ:

STAUBER JÓZSEF

Csütörtök, július 27.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vigan technikáznak.
- Fenyeget a vízhiány Aradon.
- A Justh-párt ljesztget.
- Tiszti Lajos †
- Inzultált bizottsági elnök.
- Mozgalom az aradi szobafestő iparban.
- Türhetetlen hőség.
- Fürdő-élet Aradon.

Egy pohár víz.

Arad, július 28.

Hinné az ember? A ki egy pohár vizet iszik, az már pazarló. Azt tudtuk, hogy egy cigaretta elszívása főuri könnyelműséget jelent, de hogy a vizivás is olyan passziót jelent, amely a gondnokság alá helyezéshez hozza közelebb az embert, az eddig távol volt a képzeletünktől.

Ez nem tréfa. Legalább a hatóság-nak járó tisztelet megköveteli, hogy komolyan vegyük a hirdetőményt, amelyet ma adtak ki a vizpazarlás ellen. A vizpazarlásnak — így van ez a kánikulában megjelent proklamáció sorai között, — egyik kárhözta-landó jelensége az, hogy a publikum hideg vizet szeretne inni s ezért jól megeresztli a csapatot, a mikor egy pohár vízre szomjazik.

Járja ez, tisztelt publikum? Igaz, hogy harminchat Celsius a meleg, amely néha a negyvenet is megköze-

liti. Igaz, hogy Aradon nincsen ren-des folyam-fürdő, amely a meleg ellen némi oltalmat, üdülést adhatna. Igaz, hogy az aszfalt olyan forró, hogy kocsik süppednek belé s a rálocolt víz másodpercek alatt fölszikkad és gőzzé válik. Igaz, hogy az aradi víz-árak — az ország legdrágább vízárak — mellett nem is olcsó üdülés az, ha az ember egy pohár hideg vizet akar inni, s az egy pohár kedvéért három po-hárra valót esurgat a csőből; de azért ez a pazarlás még se járja. Igaz, hogy nincs mindenkinek jégszekrénye, s ha van is, nem sok védelmet ad a mai melegek mellett; igaz, hogy fagy-laltra, szódás málnaszörpre nem min-dig telik, amikor az ember néhány korty vízre vágyik: de mindig és mindenekfölött az a fő-parancs és az első szempont a jó polgár és az en-gedelmes publikum előtt, hogy a ha-tóságot zavarba nem szabad hozni.

Mi nem is látnók szívesen s föl-fogjuk, hogy milyen bajt okozna, ha a vizpazarlás tovább tartana; nem is akarunk izgatni a rendelet ellen, amelyre bizonyára komoly ok szol-gáltatott alkalmat. Hanem úgy érez-zük, hogy a víz-veszedelem ellen való védekezést nem annál az egy pohár víznél kellene kezdeni. A víz-hiány kezdete ott van, hogy kevés a vízvezeték. Városrészek lettek, fejlőd-tek, bővültek, gyarapodtak lakosságban,

vízfogyasztásra rendelt egyénekben s a vízvezeték nem lehetett kibővíteni, nem lehet új kutat furni, nem lehetett a vízszolgáltatást tökéletesebbé tenni, mert a város pörben áll a vízvezeték-vel, s amíg ez a pör — esetleg nyolc-tíz év múlva — el nem dől, addig semmit se lehet csinálni.

Bizonyára így állítják ezt a jogá-szok, akiknek véleménye minden-esetre tiszteletben tartandó. Mindez jogelvnek fölébe emelkedik s ezért a bíróság figyelembe is veszi a vis ma-jor elvét. S lehet-e nagyobb, lehet-e kényszerítőbb elv, minthogy egy vá-ros lakosságát, a közegészségügyet annak legelemibb szükségletével, a vízzel ellássák?

A vízhiányon, amelynek réme bi-zonyára később, minden nyáron visz-sza fog térni, s egyre komo-lyabban ijeszt bennünket, a víz-vezeték kutjainak szaporításával kell segíteni. Ha a vízvezetési társa-ság szabadalmát és rayon-jogait sérti: ezek a magánérdekek nem lehetnek gátjai annak, hogy egy várost a szomjuság betegségeitől megóvjának. Kevésbé szent közérdekek kedvéért is rá kell taposni a magánérdekekre; a pörben tehát nem eshetik a város ro-vására, ha a zárgondnokságot új ku-tak furására kényszeríti.

Addig, természetesen, óvakodni kell a vizpazarlástól, a melyet talán

A vidéki szerkesztő.

Írta: Tiszti Lajos.

Semmiféle pálya és foglalkozás e világon nem hasonlítható a felelős szerkesztőéhez. Fény és sötét árny villámszerűen váltakozik egyéni-sége körül és senkit oly mohó készséggel és könnyelműen nem taszítanak le a közeliismerés-nek oly végtelenül nehezen elért capitoliumi magaslatról a tarpeji sziklák alatt tátongó fele-dés örvényében, mint épen azon férfiakat, kikre a sors vagy véletlen a szerkesztői földadat Nes-sus ingét földalta...

Természetesen, csak oly szerkesztő értődik itt, akit a hivatás, tehetség, megfelelő tudás és lelkiismeretességgel párosult jellemzilárdság és igazságszeretet fegyvereivel ellátva vonul ez állásba. Nos hát, az igazat megvallva, tulsokan nincsenek e tulajdonságokkal „megverve” Ma-gyarországon, s még kevésbé a külföldön, ahol pedig hasonlíthatatlanul jobban és hálásabban vannak ugy anyagi, mint erkölcsi tekintetben honorálva, mint szeretett hazánkban, s főleg a vidéki hírlapiradalom régióiban. Itt majd min-den előfizető lekötöztetettjének tekintti lapja szerkesztőjét, aki ugyszólva tartozik naponta oly tartalommal ellátni a lapot, mely neki leg-inkább tetszésére van s ugy az ő, mint az övéi izlésének legjobban megfelel. Minthogy pedig ahány előfizető, annyiféle az izlés és követel-mény, természetes, hogy csak keveset elégíthet ki. De ami jellemzőbb, azok az olvasók, kik egy fillérrel sem járulnak egy-egy lap fenntartásához: azok még szigorubb kritikát gyakorolnak a tartalma fölött s követelőd-

zobbek, mint maguk az arra jogosultabb előfi-zetők. E tekintetben leginkább a lapokat csak a legnagyobb felületességgel átfutó *kávéházi* olvasók a legkövetelőbbek. „Közvélemény”-nek gerálják magukat s ha valamelyik cikk, vagy rövid hír politikai, társadalmi, vagy üzleti föl-fogásukba ütközik, kész az ítélet: ez a lap nem ér semmit, nem is érdemes tartani!...

A vidéken pláne, ahol a külföldtől eltérő-leg, minden napilap nem az egész kö-zönség, hanem kizárólag a saját pártja szem-üvegén át köteles mindent látni és megbírálni, igen nyomasztó helyzete van a szerkesztőnek. Jaj neki, ha az ellenpárt valamely dícséretre-méltó tettét, vagy kiválóbb egyéniségét ószin-tén méltányolja, avagy saját pártja, vagy egye-seinek helytelen s a közügyre hátrányos eljá-rását megrója! Nyomban elveszti eddig nagy-kinosan kivívott népszerűségét, gyanusít-ják pártüségét, sőt hazafiságát is, s igyekez-nek tőle mielőbb szabadulni. S itt nem egy, hanem valamennyi párt hírlapíróiról van szó.

Az a szerkesztő, aki éjjel-nappal azon töri a fejét, abban fárad, hogy a pártjának s a köz-ügynek minél jelentősebb szolgálatot tegyen, ki a saját és családja bajaival sohasem ér rá kellően foglalkozni, ki ezrek és ezrek bánatát és ritka örömét átérzi s lelkén átszári, ki annyi ezer ember érzelme, meggyőződése és érdekei-nek ad lapjában kifejezést, aki mindent tarto-zik megérteni s mindent megfigyelni, a közélet minden mozzanatát híven regisztrálni, aki na-ponta újra kezdődő sisyphus munkájában nem ér rá minden közlemény hatását és horderejét alaposan megfontolni s megrostálni, hanem

egyéni vérmérsékének lázas hevében az első benyomás gyakran megtévesztő s a higgadt ítélet megvont határvonalain tulsapongva, pil-lanat-fölvételeket vetít papírra: az természetese-n gyarló emberi voltánál fogva szintén követ el olykor hibát s ír vagy közöl lapjában olyat is, mely kisebb nagyobb mértékben méltán ki-fogás alá eshetik...

De legnehezebb s állandóan válságos ná-lunk a politikai hírlapíró helyzete, annyival inkább, mert néhány évtized óta Magyarorszá-gon, összebogozott s ezerféleképen értelmezett közjogi helyzetünk, a létért való küzdelem számtalan összeütközései, a mind nagyobb ré-tegeket lenyűgöző anyagi szegénység elmarad-hatlan következményekép: a politika — kevés kivétellel — pusztán kenyérvádossá vált. Az egyéni, vagy családi érdek, a politikai és tár-sadalmi ambició, a valamely irányadó egyéni-ség, vagy testület irányában való hivatalos, vagy privát függőségi viszony szabja meg ná-lunk a legtöbb egyén pártállását. Vagyis: ahol magára, vagy családbelieire nézve a legtöbb előnyt, vagy társadalmi emelkedést remélhet, azon párt sáncaiba vonul, ott idővel összeszo-kik megrögzik s bármilyen volt azelőtt meggyőző-dése s elve: ugy áthasonul s összeolvad, illető elvtársai, pártjabelieivel, hogy csak a legkritkább esetben hajlandó azt otthagyni.

S ha ez áll még az anyagilag teljesen füg-getlen férfiakra nézve is, kiknek legtöbbször a kitüntető vágy s magasabb pozícióra sarkaló ambició irányítja az elfoglalandó pártállást: mennyivel kínosabb a politikai hírlapíró hely-zete, kinek összes vagyona, kenyere egyedül a

egyéb jelenségeiben kellene üldözni és megszorítani, mint annál a pohár viznél, a mit hidegen szeretnénk meginni. A hatóság azonban ezzel a veszharangozással és a vizpazarlás elleni tilalommal nem vetette el a felelősséget magától. Ha a pör kivételes állapotot jelent, a vízhiány veszedelme még kivételesebb helyzet, a mely nemcsak indokolja, hanem megköveteli, hogy a hatóság a maga felsőbb joga, hatalma révén szerét ejtse, hogy akár a vízműtelepen, akár azon kívül, új kutak furása, a vízszolgáltatás bővítése a megnövekedett igényeket teljesen kielégítse.

Vigan technikáznak.

(A képviselőház ülése.)

Távirati tudósítás.

Budapest július 26.

A képviselőház mai ülését teljességgel fölemésztette a technikai obstrukció: a jegyzőkönyv hitelesítésétől kezdve egészen az interpellációs időig folytonos névszerinti szavazás volt, úgy hogy a védőjavaslat ma szóba se került. Batthyány Tivadar gróf szándékozott ma beszélni, mivel azonban mára a munkapárt részéről Márkus László szintén föliratkozott, a vitarendező-bizottság az egy nap egy beszéd elvénél fogva szombatra halasztotta Batthyány beszédét. De elmaradt a munkapárti felszólalás is, mert Márkus ma nem érezte jól magát. A vitarendező-bizottság Márkus beszédét, negyven peronyi terjedelemben, a pénteki ülés programjára tűzte ki. Így tehát a mai ülésen csupán csak négy névszerinti szavazás volt. Negyed kettőkor interpellációkat terjesztettek elő.

Kabus Ferenc alelnök negyed tizenegy órakor nyitotta meg az ülést és bejelentette, hogy Csermák Ernő, Herczeg Sándor, Sümegi Vilmos és Vertán Endre három-négy hetes szabadságot kértek.

Justh János kéri, hogy az elnök külön-külön tegye föl a kérdést és azután husz aláírással névszerinti szavazást kért.

A Ház Csermák Ernőnek és Herczeg Sándornak megtagadta a szabadságot.

Sümegi Vilmos és Vertán Endre szabad-

ságolása dolgában a névszerinti szavazásnak holnapra való halasztását kérték.

Következett a napirend szerint újabb két névszerinti szavazás Benedek János és Pap Zoltán szabadságolása dolgában.

A Ház a szabadságot megtagadta.

A holnapi napirend megállapítása után következtek az interpellációk.

Jaczkó Pál a boszniai postatakarékpénztárról interpellálta meg a kormányt. Magyarországon, illetve Bosznia közjogi sérelmet szenvedett azzal, hogy a boszniai postatakarékpénztár a magyar nyelvet teljességgel mellőzi. Kérdezi a kormánytól, hogy hajlandó-e Boszniában a magyar nyelvnek érvényt szerezni.

Benedek János a belügyminisztert interpellálta meg egy Wolafka Nándor orosz menekült kiadatása dolgában. Igazságtalannak tartja Oroszország kiadatási kérését, mert Wolafka politikai menekült. Kéri az igazságügyminisztert, hogy ne adja ki azt a szerencsétlen orosz embert Oroszországnak.

Székelly Ferenc igazságügyminiszter hosszasan ismerteti Wolafkának az esetét és elmondja, hogy gyilkossági kísérlete miatt ítélték el az orosz rabot, a ki megszökött és most az orosz kormány Szibériába akarja az orosz törvény értelmében deportálni. Egy másik menekült kiadatását megtagadta, de Wolafkát nem tagadhatta meg. Kéri válaszában tudomásul vételét.

Benedek János a válasz első részét tudomásul veszi, a másik részt nem.

A Ház többsége a választ tudomásul vette.

Lukács László pénzügyminiszter törvényjavaslatot terjesztett be a privilegy-nyitri vasut engedelméről és két helyi érdekű vasutról szóló jelentést.

Egry Béla a bányászok társulájának kezeléséről és nyugdíjának biztosításáról interpellált. A bányatörvény revízióját sürgeti.

Az interpellációt kiadták a miniszternek.

Az ülés délután két órakor ért véget.

VÁROS ÉS MEGYE.

Az autobusz-üzem felügyelő bizottsága holnap tart ülést, melyen a vállalat mérlegével továbbá új gépkocsik és caroussériák megrendelésével fognak foglalkozni. Szathmáry Károly, a vállalat igazgatójának jelentése szerint az autobusz kocsik a múlt üzletévben 120,000 hasznos kilométert tettek meg s egy kilométer 57 fillér hasznót hozott, míg tavaly kilométerenként csak 55 fillér volt a nyereség. Az üzem összebevétele 108,463 korona s a kocsikat 1,073,700 utas használta. A kiadások a vállalat

tolla, melyet a legtöbb esetben kenyéradója politikai nézetei, pártállása s annak egyedüli tetsző irányának kénytelen alárendelni! Lehet annak a még oly önértékes szerkesztőnek bármily ellenkező nézete s politikai eszménye: a nagy szegénysége, a kényszerhelyzete azon alternatíva elé állítja: vagy kenyér, vagy az eszménye melletti nyomorúság!... Oh hányszor kénytelen önmagát teljesen megtagadva, fogvicsorogva, sorsát megátkozva, oly irányban is írni, ami egész lénye, gondolkodása, eszménye s meggyőződésével a legélesebb ellentétben áll! S kivált ha család is, valjon hányan adatott meg közülünk azon emberfölköri lelkierő, hogy képes inkább övét éhezni, dideregni s nyomorogni látni, mintsem meggyőződését megtagadja?!

Számtalan példa tanusítja, hogy miniszterek, főurak, országgyűlési képviselők, nagybirtokosok s más anyagilag minden irányban független férfiak valamely sértett magánérdek, vagy ki nem elégitett ambíciójuk s megsértett hiúságuk folytán az ellentáborhoz szegődnek s ma már azt a pártot ócsárolják, melyet tegnap még egyedül üdvözítőnek vallottak és hirdettek: s azok legtöbbje fölött elsiklik a közvélemény, nem állítja őket pellengére, nem szegi útját további karrierjüknek, türelmes elnézéssel szemléli új politikai pártállásukban kifejtett fanatikus működésüket, szóval, azért Brutus derék, becsületes politikusként ismertetik el... De ha egy Isten és embertől elhagyott és családi gondokkal is megterhelt hírlapíró kényszeríti a mindennapi kenyér megszerzésére, kinos kényszerhelyzete ily mindenképen sajnos lépés megtételére: boldog-boldogtalan

hivatott s nem hivatott ember pálcát tör fölötté, hitvány renegát és köpenyegforgatónak bélyegzi, uton-utfélen szidalmazza s teljesen figyelmen kívül hagyja, hogy ezen elitelt hírlapíró eddigelé a közjó, a közérdek szolgálatában, a hazafiság s nemzete szent érdekeinek előmozdítására mily nagy szolgálatot tett s nem annyira önmaga, mint leginkább családja megmentéseért hozta meg a bizonyára neki magának legkinosabb áldozatot: hogy egy más táborban szerezzék meg a kenyérét...

Ezt nem azért mondjuk, mintha a politikai zászlónak bármely okból eredő elhagyását mentesítetnünk, vagy bármely tekintetben is helyeselni akarnánk s osztanánk egyik volt legzeneibb publicistánk nyíltan vallott azon kijelentését: „Én annak írok, aki engem fizet, aki nekem kenyeret ad; én is csak mesterember vagyok s az én szerszámom a tollam s én ezzel annak dolgozok, aki ezért legjobban fizet.” — Isten ments, hogy a magyar hírlapírók ezt az elvet magukévé tennék, mert ez a nemzet erkölcsi s politikai végromlását vonná maga után. Mi is azt valljuk, hogy a politikai hírlapírónak a végsőig ki kell zászlója mellett megóvni, mint egyéni karakterét s ha valóban vét az ellen, el kell e lépésének következményeit férfias resignációval viselnie. De az nagy igazságtalanság, hogy a magasállásúak és gazdagok iránt kevésbé szigorúak az ítélkezők, mint a hírlapíróval szemben, kit a szó teljes értelmében a gyöttrő szükség, a kenyér megszerzésére kényszerít e politikai hűtlenségre s méltányos lenne az „enyhítő körülményeket”

minden ágában csökkentek a tavalyiakhoz képest.

Fenyeget a vízhiány Aradon.

(A vízművek kutjaiban apad a víz. — A tanács intézkedései.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 26.

Amit Szathmáry Károly a vízvezeték zárgondnoka ezeltől négy nappal még mint lehetetlenséget, mint valami elképzelhetetlen bajt, még a gondolat világából is száműzött: a vízhiány fenyegető veszedelmét most is kénytelen számításba venni. Az Aradi Közlöny munkatársa felkereste a zárgondnokot és beszélgetett vele arról az eventualitásról, hogy a pokoli hőség okozta vízfogyasztás nem hozza-e zavarba a vízműveket? Azt a feleletet kaptuk, hogy a vízfogyasztás nem oly nagy, hogy még esetleges emelkedést ne tudna a vízvezeték baj nélkül ellátni. Sőt az utcák öntözését is eltudja látni a vízmű oly bőven, mint azt a város akarja, csak — fizesse meg a város a vizet, mondotta az igazgató.

És ime négy rövid nap alatt már a vízművek kritikus helyzetbe kerültek. A kutak víze apad, az állapot aggályos lehet — a közönség takarékoskodjék. Ez minden a mivel a hatóság a város lakosságának ebben az abnormalis helyzetben segítségére tud menni. Ez ugyan nem valami nagy művészet, mert azt mindenki tudja, hogy ha nincs elég víz, akkor kevesebbet szabad inni. De, hogy elég és bőséges víz legyen és Arad közönsége, mely még a fürdőzés lehetőségétől is meg van fosztva ne kerüljön vizinségbe, arról a hatóság tartozik gondoskodni. Rendkívüli esetekben kell a közönségnek meggyőződnie, hogy a hatóság feladatát ismeri és nem engedi a reá bizott polgárságot bajba jutni. Hogy vizinség fenyeget, ezt maga Szathmáry zárgondnok beismeri, habár nyíltan nem is mondja meg. Ma reggel sürgősen kért intézkedést a tanácstól, mert azt vette észre, hogy a kutak víze apad és a vízmű a fokozottabb igényeket talán nem tudná megfelelően kielégíteni. A vízpórolást ajánlja gyógyszerül és arra kérte a tanácsot, hogy a

is tekintetbe venni, mielőtt cátoi ítéletet monddunk fölötté...

Számtalan kül- s belföldi államférfi és politikai gyökeresen módosította az idők folyamán megváltozott viszonyok hatása alatt politikai nézeteit s ezek alapján pártállását. Ezekkel szemben a közvéleménynek egy kárhordozó szava sem volt, hanem alkalmazta rájuk a római bölcsész azon szavait „sapienti est consilium mutare in melius”, — a magyas politikusok pedig minden magas állású férfi elváltotatását Kossuth Lajos szállóigévé vált monddásával fedezték: „a politika az egzisztenciák humánya.” — Csak a magyar politikai hírlapíróktól követelik meg drákói szigorral, hogy inkább vesszen családjával egyetemben éhen és nyomorban, semhogy tollával esetleg az ellentáborban keresse meg kenyérét. S legtöbbször azok követelik meg azt tőle, kik alkalomadtán bizonyos értékes ellenszolgálat fejében bizony-bizony hasonlót cselekednének... Tehát ismételjük: kissé igazságosabb és tárgyilagosabb álláspont-ról ítélkezzenek az esetleg kényszerhelyzetbe jutó hírlapírók fölött!...

Midőn e sorok írója az „Arad és Vidéke” kötelékébe lépett, e lap gyökeresen szakított a szerkesztés addigi sokkal kényelmesebb és hasonlithatlanul olcsóbbá került sablonjával. Arról csak kevés olvasónak van kellő fogalma, mennyi önfeláldozó fáradság, utánajárás és az idegeket megőrlő fejtörés, lázas nyugtalanság, türelem, tudás és költségbe kerül egy lapot a mai igényeknek megfelelően jól szerkeszteni; mily óriási gondjába kerül a felelős szerkesztőnek, ki munkatársának min-

közönséget figyelmeztesse a veszedelemre ami abból keletkezik, ha egy pohár hideg víz nyérése céljából a vízcsapot hosszabb ideig nyitva tartja. Az utcák öntözésére sincs elegendő víz és ezért azt javasolja, hogy az Óvár-téri villamos erőre berendezett zsilipet nyitassa meg a város és Maros vízzel, de csak este öntöztesse a tereket, utcákat.

A tanács, a minden emberre most egzisztenciális jelentőséggel bíró kérdést rendkívüli ülésében tárgyalta és a zárgondnok headványának szellemében oldotta meg.

Felhívja a lakosságot, hogy takarékoskodjék. Igyék meleg vizet, mert egy idegen társaság évtizedeken át aranyakat szűrt ki a vízből és a lakosság bárány türelme mellett ma is csak annyi vizet tud szállítani, mint huszonöt évvel ezelőtt. Ur lett ő a városban, a ki ha akarja még a friss ivóvíz használatától is eltiltja a szomszédhozó embert.

Ennek a jellemző állapotnak az ékesen szóló dokumentuma ez a hirdetés, melyet a tanács ma a közönséghez intézett és amely így szól:

Az uralkodó nagy hőség és szárazság a kutak vizét apasztja és káros hatását az aradi vízvezetéknek kútjaira is kiterjeszti.

Nehogy az aradi vízmű nagyobb bajok elhárítása végett a vízszolgáltatást redukálni legyen kénytelen,

a vízvezeteki vizet fogyasztó közönséget a legnagyobb takarékosagra intjük, s felhívjuk, hogy a vízpazarlástól tartózkodjék.

Nevezetesen tartózkodjék attól, hogy egy pohár hidegebb víz nyérése végett a vízcsapot hosszabb időn át nyitva hagyja és intézkedjék, hogy a nem jól záródó vízcsapok azonnal rendbe hozassanak.

Felhívjuk a háztulajdonosokat, a házfelügyelőket és házmestereket, hogy ezen figyelmeztetésünknek saját hatáskörükben érvényt szerezzenek.

Az utcák öntözésére nem fogják a vízvezeték használni, hanem az óvártéri zsilipnél lévő villamos szivattyúval vesznek vizet a Marosból.

A Justh-párt ijesztget.

— A képviselőházi folyosóról. —

Távirati tudósítás.

Budapest július 26.

A kormány pozíciója ugyan szilárdan áll, az ellenzék utóbbi napokban mégis állandóan kormányválságról regél. Hiszen igaz, hogy ha a Justh-párt törhetetlen vágyakozása teljesednék, akkor a mostani kormány helyére hamarosan ők kerülnének. Miután azonban erről ezidőszerint szó sincs az ellenzék vezetői megpróbálják az ördögöt a falra festeni. Justh Gyula napjában többször meginterjúvoltatja magát és kormánybuktató kijelentései közben igyekezik jámbor szándékát rémitő ijesztgetésbe formulálni. Csak az a baj, hogy az eropusi oroszlan ijesztgetése nem annyira rémületet, mint inkább közmulatságot eredményez. Amint ma délelőtt is történt a Ház folyosóján.

Ma délután Justh Gyula elbeszélte a folyosón, hogy levelet kapott Bécsből, amely a kormány helyzetének teljes romlásáról szól.

— És mit gondol, kegyelmes uram — kíváncsiskodott egy újságíró — ki fog következzni?

— Hát ki következhetnék? — felelte szörnyen komoly arccal a függetlenségi vezér — Justh Gyula.

A kijelentés híre hamarosan elterjedt a munkapárti képviselők között, akik jót mulattak rajta. Később aztán Justh, mikor látta, hogy profétai kijelentése rosszul sült el, kijelentette, hogy tréfa volt az egész, csak a kérdészködő kormánypárti újságírókat akarta ug-ratni.

— Annyi azonban tény — mondta Justh — hogy levelet kaptam Bécsből, amely szerint az udvar hangulata rendkívül kedvezőtlen a Khuen-kormányval szemben.

Sok hír hallatszott ma az ellenzéki képviselők körében állítólagos kompromisszumról is. A kompromisszum tárgya az volna, hogy engedje át az ellenzék a véderőjavaslatokat. Ennek fejében a kormány rövid závos határidőn belül kötelezi magát arra, hogy megveszálja az általános, egyenlő és titkos választói jogot s rendezzi a címer- és zászlókérdést. Kötelezettsége garanciája gyanánt átengedi az ellenzéki pártoknak a kormány a kereskedelmi, földművelésügyi és igazságügyi tárcákat. A két első a függetlenségi pártnak szólna, a harmadik a hatvanhetes ellenzéknek.

A kompromisszumos terveket úgy látszik csak azért eresztették szélnek, hogy mindjárt ki is jelenthessék mennyire felháborodnak miatta.

Egy újságíró ma Justh Gyulához fordult azzal a kérdéssel, hogy mi az álláspontja a kompromisszum-tervekkel szemben. Justh Gyula felháborodva fakadt ki:

— Hallottam a dolgokról, — mondta. — Nem is lehet szó kompromisszumról! Nem alkaszunk!

De ugyanígy nyilatkozott a Kossuth-párt egyik vezetője, Déry Zoltán is.

— Nem engedjük magunkat becsapni! — felelte nevetve.

Kompromisszum nem kell nekik. De hát ki kínálta?

A július harmincadikai választójogi nagygyűlés alkalmából a mai nap folyamán Justh Gyula számos üdvözlő táviratot kapott. Érdekes határozati javaslatot küldött ma be a nagygyűlés előkészítő bizottságának Szerdahelyi Henrik pusztagyarmati ügyvéd. A javaslat a nagygyűlést felszólítja Justh Gyula valóságos belső titkos tanácsost, hogy titkos tanácsosi jogánál fogva kérjen öfelségétől kihallgatást és ezen kihallgatáson, vagy személyesen, vagy pedig küldöttség élén adja ő felsége tudtára, hogy a koalíciós kormányval kötött paktum alapján, valamint a legutóbbi trónbeszéd alapján ragaszkodik ő felsége azon ígéretéhez, hogy a választójogi törvény a véderőreform előtt intéztetik el.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A temesvári zálogházi rablógyilkos. Temesvárról jelentik: Balázs István, a zálogházi rablógyilkos némán, szótlánul ül cellájában és apathikus nyugalommal várja sorsát. Mint ismeretes, a törvényszéki orvosok most a rablógyilkos elmebeli állapotát vizsgálják meg, de nem sokra mennek a renitens gonosztevővel. Balázs megtagad minden feleletet, a hozzáintézett kérdésekre egyáltalában nem válaszol és egész viselkedésében látszik, hogy bosszantani akarja a hatóságot. Ez a veszedelmes ember nagyon tisztában van sorsával és most mindent elkövet, hogy a további eljárást megnehezítse. A törvényszéki orvosok kérényt nyújtottak be a vizsgálóbírói hivatalhoz, hogy szerezze be Balázs előéletére vonatkozó összes adatokat, mert a gyilkos maga nem válaszol a kérdésekre. A kérelem folytán a vizsgálóbíróhelyettes megtette a szükséges intézkedéseket.

den soráért is felelős, azt az örökös tojástancot járni, hogy pártjával és előfizetőivel éles összeütközésbe ne kerüljön! Végre is mindenik munkatársának is meg van a saját nézete, fölfogása, rokon- és ellenszere a politikai és társadalmi közélet minden egyes mozzanatáról s nincs oly lángeszű szerkesztő, ki ezen ezer és ezer, az övétől eltérő nézetet mindig ki tudná egyenliteni s teljesen az általa megszabott irányzathoz idomítani. Sokszor egy sor, egy szó a lapban kellemetlen disszonanciát kelt az olvasók körében, anélkül, hogy a felelős szerkesztő arról tehetne. Aztán meg azt is jól tudja, hogy az illető munkatárs nem rossz szándékkal, vagy céltudatosan használta az inkriminált kifejezést, vagy szót, hanem a mindig lázas sietséggel s legtöbbször éjjel megírt közleményben, heve, fantáziája, vagy tulbulzalmától elkapatva vetette papírra azt az odiosus sort, vagy szót.

Kivált ha idegenből jött, még keveset gyakorolt s a helyi hangulatot s társadalmi viszonyokat egyáltalán nem ismerő új munkatárs lép be lapjához. Az ilyen fiatal titán aztán nem aokat teketóriáztat, hanem úgy „levágja” bármelyik helyi „kiváltságot”, hogy az örökös ellenségévé lesz a lapnak s nem akar rá többet előfizetni.

S történnek ilyen párbeszédok:

Szerkesztő: Mondja csak kedves ifju barátom, miről tud ön jól írni?

Új munkatárs: Mindenről, smi egy lapnak szükséges. Politikai vezércikkeket, szépirodalmi tárcákat, szinbírálókat, verseket, kritikákat, kereskedelmi, ipar- és gazdasági cikkeket. Négy hónapon át csaknem magam irtam

tele a „Budakeszi Tárogató” című lap minden számát, de a szerkesztővel nem tudtam kijönni, mert az mindig a kormány pártján volt, én pedig utáltam a hazaáruló minisztereket s a partjukat. (Egy másik pedig ellenkezőleg, csak a kormányt és pártját istenítette, az ellenzék neki butált csöcselék, naplopó és anarkista volt.)

Szerkesztő: S mi önnek a véleménye a külpolitikában?

Új munkatárs: Hát kérem, az a Bismarck egy valódi marha! Mindig áskálódik a szomszédok ellen, nincs fogalma sem a népszabadság s alkotmányos kormányzatról, azt a buta öreg Vilmos királyt pedig az orránál vezeti. Majd meglátja szerkesztő ur, hogy fogok én vele elbánni! Tudom istenem, hogy az én cikkeim után elmegy a kedve az addigi hülye politikáját folytatni. Legjobb lenne neki mindig a sörkanosója mellett ülni s nem avatkozni a külpolitikai eseményekbe. — III. Napoleon se az én emberem, a pápát pártolja, a felelségének a bolondja s megcsalta Kossuthot is, cserbe hagyta, Klapkát is, mikor minket az osztrák iga alól 1866-ban a magyar légióval felszabadítani akart. Egy haszontalan kalandor, ki csakhogy eszászár lehesen, tönkre tette a francia köztársaságot. Tessék csak rám bízni, egy pár vezércikkben majd megtanítom ön keztyűbe dudálni. — No itt van még aztán a Gladez Tóni az fangol miniszterelnök. Az is minden lében kanál s az ember sohasem tudja, hogy mit akar tulajdonképen. Folyton az irekkel kacérkodik, skót ruhába jár, fát vág reggelenként, ahelyett hogy a politikában kiképezzné magát. Csak egyet szeretek benne: hogy

az osztrákot nem szereti. De máskülönbem nem foghatom meg, hová tette az a kódos ángliusz nép az eszét, hogy ilyen agylágyult frátert tür meg miniszterelnöknek. Majd annak is befutylók én egy pár vezércikkben, s majd meglátja szerkesztő ur, hogy az ángliusz nép nekem fog igazat adni.

Szerkesztő: Sajnálom kedves ifju barátom, de a mi lapunk egészen más irányt követ a külpolitikai dolgokban; minél kevesebbet foglalkozunk azzal s a fősulyt a hazai és helyi dolgokra helyezük. Hozunk ugyan külpolitikai cikkeket is, de csak amennyiben egész világrészünk s így hazánk bármely irányu érdekére is közvetve, vagy közvetlenül vonatkoznak s mindig a kellő tisztelettel a külföld államférfiai iránt. S mily nézetei vannak a hazai politikáról.

Új munkatárs: Radikális uram, radikális. Meggyőződéselem republikánus. Ha rajtam állna, egy trón sem maradna fenn, a minisztereket pedig mind felakasztatnám. Tessék elhinni szerkesztő ur, addig a népek nem lesznek boldogok, míg ez meg nem történik. S határozottan kijelentem, jellemem s meggyőződéselem fenti nézeteim irányában oly redithetetlenek, hogy semmi áron én azoktól el nem állhatnék.

Szerkesztő: No, no fiatal barátom, mégis talán egyben-másban megalkudhatnánk. S mily díjazást tetszik kívánni?

Új munkatárs: Legalább is 80 frtot havonként. De ha százat tetszik fizetni, irok akár kormánypárti, akár erős ellenzéki szellemben, a hogy parancsolni tetszik.

Végre megegyeztek havi 60 frt. fizetésben,

Arad a kánikulában.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 26.

Arad még mindig kelles közepén van a hőségnek, amelyet nevezhetünk maximumnak, nevezhetünk amerikai hőhullámnak. Akárminek is nevezük, csak hőség marad, majdnem elviselhetetlen, fullasztó, minden élőlényt gyöttrő hőség. A hőmérőkben, amelyek már tegnap is 33—34 fokot mutattak árnyékban, ma körülbelül fél fokkal ismét feljebb kapaszkodott a higany, vagy bor-szeszoszlop. És ma már olyan hőséghangulat uralkodott Aradon is, amilyen egy hónap előtt a new-yorkiaknak jutott osztályrészül.

Az égbolt ragyogó kékje szinte álmosnak, szürkébe vegyülönnek látszik a forróságban. A levegő égeli, perzseli, sulyával megfekszi a tüdőt és amint hajnalhasadáskor fölmerül a látóhatár alól a nap izzó gömbje, késő alkonyodásig egyforma erővel ontja a hőséget a városra. Nincs érezhető különbség délelőtt, dél és délután között: rettentő a napsugarak ereje minden órában.

A hőmérő ma árnyékban is elérte egyes helyeken a 36 Celsius fokot, de 34 foknál mindenhol magasabban állt a nap legnagyobb részében. A tiszta, felhőtlen éjszaka csak igen kevés friss levegőt árasztott a füledt lakásokba és kora reggel már ismét a hőség vette át uralmát. Az előző napi meleg már annyira átfütötte a talajt és a falakat, hogy a rövid nyári éjszaka hűsebb légáramlata csak jelentéktelen mértékben csökkentette a földbe, téglákba, vastraverzekbe, járdaaszaltpba és kövezetbe beleitatott, belezsufolt melegséget. Csak ki kellett lépni az utcára: már kora délelőtt hőséget lehel, sugárzott minden: az uttest, a házak fala, a hirdetési oszlop, a lámpavas. És ebben a fojtogató, fullasztó levegőben, amelyhez talán az ércöntő kohók légköre lehet hasonló, az emberek megszüntek sietni. Ha még olyan sürgős dolga akadt is valakinek, lehetetlen volt gyorsan menni. Fáradtan, szinte elcsigázottan lépked végig az emberek áradata az utcákon. Mindenki, a melegegről beszél, a hőségre gondol és az eltikkadás ellen keres enyhülést.

A férfiak fejéről lekerült a kalap, de még így is folyton törölgetik izzadó homlokukat. A fagyalt, a málnaszörp, a limonádé és a jégbehűtött sör kelendőbb, mint a legszebb lány a gainai

leányvásáron. A hidegfürdőért talán birokra kel-nének az emberek, ha volna igazi hideg fürdő. De hát az egyetlen: az ingyeneszoda és bizony a Maros vize inkább langyos, mint hideg. Aki csak teheti, fölkapaszkodik a lófejűre, vagy az utobuszra: így legalább nem kell mozognia és megvan az a reménye is, hogy a gyorsan haladó kocsin talán érez egy kevés hűvös légáramlatot.

De ez a kísérlet is hiábavaló. A közuti kocsik bádög teteje valósággal falja, lenyeli a rája tűző napsugarakat és azok hőségét a kocsiban ülő utasokra árasztja olyan lángolással, aminét csak Velence ólomkamaráiban érezhettek az odazárt szerencsétlen foglyok. A közönség kényelmének szem előtt tartása feltétlenül megkövetelné, hogy a kánikula napjaiban a kocsik padlóját a végállomásokon minden forduló előtt felleccsolják és ezzel a hőséget némileg elviselhetőbbé tegyék.

Legszerencsétlenebbek azok az emberek, akiket hivatásuk, foglalkozásuk arra kényszerít, hogy a nappal, vakító fényel és kábitó hőséggel elárasztott utcák közepén dolgozzanak. A földműves, a kövező, aszfaltozó, utcaseprő, a közuti kocsik alkalmazottja, a rendőr nem menekülhet árnyékba a testébe valósággal belefuródó napsugarak elől. A kötelesség parancsol.

A szélesebb utcákkal és terekkel szemben ilyenkor előnyben vannak a keskenyebb régeis utcák, persze csak akkor, ha elég magas házak vannak bennük, amelyek árnyékukkal átnyulnak az utca egyik oldalától a másikig. Mert az árnyék ilyenkor kincset ér. Az árnyékban is meleg van, de még sem érezni közvetlenül a napsugarak tűzét.

Alig lehetne élesebb ellentétet találni a hőség napjaiban, mint aminő a belváros és a külvárosok képe között van. A belváros új palotákkal és családi házakkal telepített szép utcáiban: a Maros felé eső ugynevezett mágnásnegyedben szorososan lezárt, lefüggönyözött ablakok hirdetik, hogy ebből a hat szobás, amabból az öt vagy négy szobás lakásból is nyaralóba, szőlőbe, fürdőhelyre menekültek a jómodu lakók. Az üzleti élet és hivatalok forgalma, meg a korzó a nappali órákban még csak élénk képe teszi a belváros csendesebb utcáit is, de estére kelve, csend, kihaltság van itt. A külvárosokban pedig épen este kezdődik az élet. A nap átfütötte a falakat, rekkenő hőséget lehelő kemencékbe tette a kis, alacsony menyezetű szobákat, amelyeket még az a pár butorqarab is telezsufol. A külvárosok la-

kossága, amint a nap lenyugodott, valósággal kiárad, menekül az utcákra. Teleülnek a házak előtt levő padokat s ahol pad nincs, ott széket asztalokat hurocolnak az utcára. A szabadabb levegő játszma a család apraja. Ott hűsöl ingujjra vetkőző korszó sörök mellett a család nagyja. A járdákon, a házfalak tövében hemzsegnak az emberek késő estig. Ha lehetne, talán az utcán aludnának is a jó külvárosiak. Annyit azért úgy is megtesznek a legtöbben, hogy az udvarba, a széles eresz alatt vetnek ágyat, hogy legalább az éjszakai hűvösebb levegőből kapjanak minél többet.

Mozgalom

az aradi szobafestő iparban.

— Sztrájk készül? —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 26.

Több, mint három év mulott el anélkül, hogy Aradon bármely szakma munkásai a legkisebb mérvben is mozgolódtak volna. Csöndben, békésen folyt a munka, mindkét faktor megelégedésére. A napokban aztán a szobafestő- és mázoló-segédék soraiban erőteljes mozgolódás volt észrevehető. A munkáknál két-három segéd tanácskozott valamit nagy komolyan, vasárnap délután a szobafestő- és mázoló-segédék titkos gyűlést tartottak, szóval minden jel arra mutatott, hogy komoly mozgalom van készülöben. Ma azután konkrét formát öltött ez a bizonytalanság. A szobafestő- és mázoló-segédék megbízottai ma délelőtt megjelentek az aradi rendőrkapitányi hivatalban, mint elsőfoku iparhatóságnál s Bittner Róbert rendőrfogalmazó, iparhatósági biztosnak bejelentették, hogy követelésekkel lépnek a mesterek elé, s ennek dokumentálására egy műhelyrendtervezetet nyújtottak át neki, egyúttal arra kérték, hogy a tárgyalások megkezdésére a szokásos békéltető-bizottság megalakítására, illetve összehívására tegye meg a kellő intézkedéseket. Bittner Róbert tudomásul vette a bejelentést s a békéltető bizottságot, amely hat munkaadóból és hat munkásból áll, csütörtökön délután 4 órára összehívta. Ennek a bizottságnak lesz hivatása a munkások követeléseit fölött tárgyalni, amelynek főbb pontjai a következők: a munkaidő 9 óra.

a fiatal ember meglehetősen ügyességet fejtett ki, teljeseo beletalálta magát a lap politikai s társadalmi szellemébe csak az a rossz szokása volt, hogy a neveket gyakran elhibázta, vagy fölcserélte. Sok kellemetlenséget okozott a szerkesztőnek különösen azzal, hogy az eljegyzések, vagy esküvők közlésében a leány helyett az anyát, vagy egyik koszosleányt hirdette a menyasszonynak, a leányt pedig meg tette a saját anyjának... A legtöbb bajt a színházi kritikájával okozta. — Legtöbbször egy osinos kis kardalosnót dicsőítette elsőrangú csillagnak, a társulat legjobb női szereplőit a sárga földig lehorodta. Egész forradalmat okozott az ő „birálataival” a színházzal s a szerkesztő mind több fenyegető névtelen levelet kapott a társulat sértett tagjai s a művésznők titkos és nyílt ímadóitól. A vége az lett, hogy három hó után a fiatal publicistának meg kellett válnia a laptól.

Vagy hányszor történt, hogy a báli referádákban egyik-másik hölgy neve tévedésből kimaradt. Másnap a kedves mama egy epés levélke kíséretében visszaküldte a lapot s arra fizetett elő, amelyikben a lánya neve megjelent. Nem egy család azért mondott le a lapról, mert a tegnap végbement esküvőről hozott közleményben névszerint nem voltak fölemlítve a násznagyok, nászasszonyok, az összes koszos lányok és vőfélyek. — Egy anya többi közt azért küldte vissza a lapot, mert lánya eljegyzésénél a reporter nem írta oda, hogy az illető lányka „egyike a legszebbeknek megyénkben és rendkívül finom műveltséggel bír”... Egy műkedvelői előadásról hozott refe-

rádáért pedig majd megverték a szerkesztőt, mert egyik vagy másik szereplőről nem írta oda, hogy tökéletes művészettel domborított s a nemzeti budapesti színház bármelyik elsőrangú művésze, vagy művésznője is eltörpülne mellette. — Ha egy vendéglős ételait és italait valamely banket alkalmából néhány elismerő szóval méltányolta a lap, más-ik két három vendéglős rendkívül megharagudott s kilépett az előfizetők sorából. És így járt el némely kereskedő, néhány iparos, egyik városatya pedig egyedül azért mondott le a lapról, mert a közgyűlésről közölt tudósításban nem volt fölemlítve az ő szónoklata, mely mind-össze ebből állott: „Jobb lesz, ha szavazunk!”

Hangsúlyozzuk, hogy amit ez igénytelen sorokban mondunk, szóról-szóra valósággal megtörtént dolgok s egész kötetre való tragikomikus ily kisebb-nagyobb epizódokat jegyezhetnénk ide, annak bebizonyításául, hogy mily sulyos és kényes egy jó szerkesztő feladata, mennyire lehetetlen a legnagyobb lángésszel is azt a sok ezerfejű és izlésű birót: az olvasó közönséget kielégíteni s ha a sok között csak egy számban is egy az ő politikai, társadalmi, vagy közgazdasági fölfogásával ellentétes közlemény jelenik meg: kész az elítélő verdikt s felejtve mind az a sok szolgálat, melyet eddig elé a közügynek tett...

Legnehezebb dolga azonban nem ritkán a politikai pártlap szerkesztőjének van, amidőn egy-egy esetben az ő fölfogása, meggyőződése s elfogulatlan ítélőképessége homlokegyenest ellenkezik a pártja egyik-másik irányadó vezéregyéniségének a nézetével, midőn esetleg azt

kell az ellenpárt eljárásában megtámadni és megrónia, ami az ő egyéni nézete szerint a közérdekre nemcsak nem hátrányos, hanem némely tekintetben előnyös is. Vagy megfordítva, hányszor kell oly egyéneket s tetteiket magasztalni, akik azt legkevésbé sem érdemlik, de hát a — pártérdek így kívánja... Mily önmegtágadásra, lelke igazságos sugallatának elfojtására van szüksége, hány lelki harcot kell megvívnia, hányszor nem szabad bizonyos pártkulisszák mögött működő alantas rugókat meglátnia, sok megtörtént hiba és helytelenségről tudomást vennie, illetőleg lapjában fölemlítenie, mert nyomban meg lenne az összeütközés közte és lapja irányadó tényezői között s nem egyszer ilyenek folytán elveszti állását, kenyerét. Szóval: a vidéki szerkesztői állás egyike a legnehezebbeknek, mert nemcsak saját, de a munkatársai dolgáért is felelős. Már pedig az a munkatárs sem tetszés szerint kezelhető, vakon engedelmeskedő gép, se nem rabszolga. Annak is meg van az élet számtalan vonatkozásában a maga önálló nézete, fölfogása, meggyőződése, izlése, amelyet nem hajlandó semmi szín alatt mindig s feltétlenül főnökének alárendelni s ha mégis egyszer-mászor megteszi, igyekszik ezen állásától a legelő alkalommal megszabadulni s más lapnál próbál szerencsét. S ez állandóan zaklatott s küzdelemteljes, idegromboló foglalkozásáért, aránylag mostohán, Magyarországon pedig a legrosszabbul van fizetve — a vidéki szerkesztő...

1. A legkisebb munkabér két éven alóli segédek részére 50 fillér óránként;

két éven felőli segédek részére 60 fillér óránként;

azon segédek, akik már 1911. évben az itt jelzett munkabéreket, vagy ennél többet élveztek 15% bérvajással díjazandók. — A téli idény a nyári béreknek megfelelőleg óránként díjazandók.

2. Szakmunkákra idegen szakmabeli munkások, festéktörők és napszámosok csak is az esetben alkalmazhatók, ha őket a tanult munkások részére megállapított díjazásban részesítik.

Ellenesetben csakis napszámos munkára alkalmazhatók.

Általában véve az egész tervezetben úgy a rendes, mint a speciális munkálatok béreinek meglehetősen mértékben való emelését célzó törekvés vonul végig.

Tiszti Lajos †

— 1835—1911. —

Arad, július 26.

Hosszu, küzdelmes pályafutása után hetvenhét éves korában holnap nyugodni tér egy kifáradt, megtört aggyasztán: Tiszti Lajos. Évekkel ezelőtt történt nyugalomba vonulása után se kell őt fölfedezni most az elmulás órájában, mert elhallgatása után se feledte őt el az aradi publikum, amelyre bámulatos hatást gyakorolt kedvelt krónikásának minden ötletes írása. Azonban nemcsak a tréfás karcolatok íróját, nemcsak a bonhomia mesterét, nemcsak Tüske Tónit látta benne a közönség. Értékelni tudták kiváló szellemi képességeit, a komoly kulturális törekvések bajnokát ismerték föl benne majdnem félszázados közéleti működése alatt. Ennek a lapnak politikai ellenfele volt mindenkoron, ámde elfogultság nélkül állapítjuk meg Tiszti Lajosnak e város közéletében, szellemi előhaladásában szerzett nagy érdemeit. Az elvek széles szakadáka választott el bennünket, amíg Tiszti Lajos számottevő politikai faktora volt pártjának. A távolság köde azonban nem homályosította el a publicista markáns tulajdonait és becsülni tudtuk benne az elvszilárdságot, amely gyakran végzetes szélsőségekbe ragadta a pártjáért és elveiért hadakozót.

Tiszti Lajos önmaga írta, helyesebben: sóhajtott el egy cikkben, (amit mai lapunk tárcájában közlünk,) hogy a vidéki szerkesztő pozíciója hihetetlenül nehéz és azok, akik benne a „nagy hatalom“ képviselőjének túltengését látják, sőt nem egyszer vágyakoznak a helyére, — egy hét multán kétségbeesetten menekülnének annak székéből, ha a balsors őket oda sodorná.

A vidéki szerkesztőnek, s így Tiszti Lajosnak az élete is nem állt egyébből, mint szakadatlan munkából — alapjáért és a közönségért. A szerkesztő ennek a két súlyos tényezőnek surlódási pontja, a két malomkö közé került buzaszem, amely összemorzsolódik. A másokért való folytonos munkában szinte megfeledkezik arról, hogy önmagával szemben is vannak kötelezettségei, s ábrandjaiért hevülve elperzselődik... Mire föleszmél a munka-szülte lázas állapotából, kihull a toll a kezéből és öregségére kifosztottnak érzi magát. Eszébe jutnak, ilyenkor azok a férfiak, akik talán az ő önzet-

len támogatása révén jutottak magas pozícióba s akik az eliramló ifjúságot nem a mások javára, hanem saját jövőjük megalapozására, anyagi függetlenségük biztosítására használják ki. Emberi gyarlóság szüli ilyenkor ezeket a semmitmondó kijelentéseket:

— Majd teszek valamit az érdekedben. Csak türelem, barátom.

A közéleti nagyságnak természetesen kisebb gondja is nagyobb, minthogy az előregedett, kifáradt szerkesztő sorsán lóditson valamit. A rokkant nagyhatalom ilyenkor utolsó erőfeszítéssel még egyszer a tollába kapaszkodik és annak segélyével próbálja a száraz kenyeret megszerezni.

Aki látta a betegen vánszorgó ősz Tiszti Lajost és olykor-olykor olvasta az utóbbi hónapokban megjelent írásait, lehetetlen, hogy mély szánalmat ne érzett volna iránta. A szerencsétlen öreg férfi, aki egész életében a közönséget szolgálta, a pihenésnek szánt korszakban is robotolni kényszerül: — a legfájdalmasabb kép, amely a szívekbe markol.

Ebben a szomorú küzdelemben talán csak egy érzés adhatott némi vigaszt az elfáradt aggyasztánnak: hogy halála napjáig ujságíró maradt. A vére aggyasztásban se tagadta meg magát s amikor örök álmra hunyta le révedő pilláit, talán a *Presse* nagy leple borult rá, amely a haláltusában hullhatott ki reszkető kezeiből.

Szép, nyugodt öregség helyett küzdelmes aggyasztás jutott ki Tiszti Lajosnak. Nagyon sokan fejesóválva bámulták a reszketőskezű öreg szerkesztőt, amint telepedett a kávéházi asztalhoz és garmadaszámra hozatta maához a napilapokat, amelyekből egész bástya képződött körülötte. Lázás mohósággal olvasta a lapokat, naphosszat kutatta a témákat, mert heti krónikát kellett írnia — hetvenhét éves korában. De a szeme lassankint egészen elhomályosult, a keze lehanyatlott, mindig friss elméje kifáradt — elmult Tiszti Lajos.

Halála körülményeiről és életéről ez a tudósítás számol be:

Élete.

Tiszti Lajos 1835-ben született Sátoraljaújhelyen. Alig volt túl a suhancéveken, amikor kitört a szabadságharc. A tizenöt éves ifju ott harcolt a 48-49-es magyar csapatokban, az abszolutizmus éveiben pedig vándorszínész lett. Jelentékeny sikerei voltak a színpadon és mint jónevű színész került Aradra is, ahol még 1863-ban volt tagja az aradi színtársulatnak. Rövid idővel azután, hogy Aradra került, Arad város levéltárosa lett és ezt a hivatalát derekasan, elismerést érdemlően be is töltötte tizenhét év előtt történt nyugalomba vonulásáig. Aradon akkoriban még tulnyomó volt a szerb és német elem. Magyar ujságja nem volt Aradnak, hanem a német nyelvű „Arader Zeitung“ volt a legnépszerűbb és legnívósabb aradi lap. „Alföld“ volt a címe az első aradi magyar ujságnak és az Alföldnek megalakulásától kezdve buzgó munkatársa, későbbben pedig szerkesztője lett Tiszti Lajos. Utóbb megvált az Alföldtől és Báltaszéki Lajossal együtt az *Alföldi Ujságot* szerkesztette. Végül az „Arad és Vidéke“ szerkesztője lett és éveken keresztül vezette ezt a lapot. Mielőtt az Arad és Vidéke jelenlegi tulajdonosának kezébe ju-

tott a Gyulai István nyomdatársaság, mint szövetkezet tulajdona volt, ezek előtt pedig Gyulai Istvánnal, majd Fixek Istvánnal együtt Tiszti Lajos is társtulajdonosa volt a lapnak.

Lapjaiban politikai és vezérekkeket is írt évtizedeken keresztül. Igazi terrénuma termékeny talentumának a humoros tárcacikk volt. Ezeket Pöröly és Tüske Tóni álnéven írta és bizalmas ismerősei nem is hívták más néven Tiszti Lajost, mint Tüske Tóninak. Korának előrehaladásával írói kedve is megosappant, de még így is írt olykor-olykor szokott modorában tréfás tárcákat. Utolsó tárcái a mult évben jelentek meg a Függetlenségben. Sokszor készült arra, hogy különböző helyeken elszórtan megjelenjen tárcacikkeit önálló kötetben összegyűjtve kiadja, de erre nem került sor soha. Irodalmi működéséhez tartozik még az is, hogy Salacz Gyula polgármester megbízásából sajtó alá rendezte az elhunyt Salacz Gyuláné született Keller Ilonának, aki kedvelt novellairónő volt, válogatott novelláit. Ez a kötet „Ilonám emlékezete“ címmel jelent meg.

Ujságírói pályafutása alatt a színkritikákat is ő írta azoknál a lapoknál, amelyekben dolgozott. Ezen a téren kifejtett tevékenységét és tudását általános elismerés kísérte. Váli Béla Az aradi színészet története 1874—1889. című művében, amelyben Tiszti Lajos arcképét is közli, különösen kiemeli Tiszti kritikusi érdemeit.

„Tiszti Lajos, mint kitűnő alakító színész fordítja tehetségét és tapasztalatait az aradi színpad zsenge erőinek képzésére“ — írja Váli idézett munkájában.

Amikor Tiszti levéltárosi állásából nyugalomba vonult, az aradi főgimnáziumban lett az angol és francia nyelv rendkívüli tanára. Sok nagynevűvé vált ember volt tanítványa ezekben az években. Tökéletesen beszélt angolul, franciául, sőt oroszul is és nagy nyelvismerit Aradvárosa is többször igénybe vette. Amikor külföldi vendégei voltak a városnak, rendszerint Tiszti Lajost kérték meg, hogy kalauzolja őket. Így ő volt együtt 26 év előtt az Aradra ellátogató Lesseps Ferdinánddal és a Panamasatorna társaság többi tagjával is.

Tevékeny részt vett Tiszti Lajos Aradváros közéletében is. Több ízben tagja volt a törvényhatósági bizottságnak, a színiügyi bizottságnak. Hosszabb időn át egészen haláláig választmányi tagja volt a Ipar- és Népbanknak és az Aradi I. Takarékpénztárnak. Arad régi vezető embereihez szoros barátság fűzte és ilyen viszonyban állt a nagy aradi politikusok közül Atzél Péterrel és Chorin Ferencel is. Chorin Ferencel a legutóbbi időkben is élénk levelezést folytatott.

Családi élete végig boldog volt. Először fiatal korában nősült és a szerb családból származó Kirics Katinkát vette nőül. Felesége révén rokonságban állt a Fényes, Halmai és Kiurszky aradi családokkal. Egyik unokatestvére pedig ma orosz hírlapíró Szentpétervárott. Második felesége Ortutay Kornélia volt, aki egy héttel ezelőtt halt meg Ménesen. A már nagybeteg férjnek nem mondták meg felesége halálát, de a régi ivású öreg ur, mintha megérezte volna: utánnahalt aszonyának.

Menekülés az élettől.

Főntebb írtunk arról, hogy Tiszti Lajos öreg korában milyen szomorú viszonyok közé jutott. Ez ellen föllázadt az ő emberi érzése és szabadulni akart a kálváriától.

Utolsó éveinek egy végtelenül szomorú epizódja volt, amikor menekülni akart az élettől.

Az elmult nyáron történt. Egy délután a Hungária-kávéházban magához szólította az

aradi ujságírók egyikét, akinek öt éven át szerkesztője volt.

— Azért kerestem föl magát, — mondta — hogy elbucsuzzam. Elmegyek. Végzek az élettel. Nem bírom tovább ki. Beteg vagyok. Aludni se tudok a kinjaimtól. Meg azután a gondok...

Az ujságíró vigasztalni próbálta, lebeszélni igyekezett. Hogy a családjának, a barátainak nem teheti, hogy erőszakos módon válják meg az életlét.

— Mikor már az ember megöregszik, akkor mindenkinek terhére válik. A zsurnalisztának sohase volna szabad megöregedni. Nekem kijutott ez a szerencse. Mit érek vele. De egy kis golyó...

Vagy két órán át kesergett az öreg, közben könnyekre is fakadt. Az ujságíró azt hitte, hogy csak az elkeseredett órák elmuló hangulata volt az öngyilkos szándék, s nem is értesítette Tiszti családját róla.

De nem úgy volt. Az öreg az éjjel valamelyik szállóba ment hálni, s ott revolverrel a fejére lőtt. Az öregnek reszkető keze, a melyet az izgatottság még bizonytalanabbá tett, csak könnyebb sérülést ejtett a fején. Családját nagy rémületbe ejtette, de hamar fölépült. Vonszolta tovább az életet. Mikor az öngyilkos kísérletéről beszélt, így szólt:

— Valami babona van rajtam: a golyó nem fog engem. Valahány párbajom volt, mindegyiknél a pisztolyt választottam és sohase is volt semmi bajom. Engem a golyó elkerült...

A temetés.

Tiszti Lajos halála városszerte őszinte részvétet keltett és a holnapi temetésen valószínűleg nagy és előkelő közönség fog megjelenni.

A halál bekövetkezését úgy a család, mint az aradi hírlapírói kar gyászjelentésben tudatta a közönséggel.

A család gyászjelentése a következőleg szól:

Tiszti Kriszta férj. Kosinszky Viktorné, Tiszti Pálma, Tiszti Lajos dr. mélyen megszorodott szívvel tudatják felejtethetetlen jó atyjuknak Tiszti Lajosnak, folyó évi július hó 26-án reggel, életének 77-ik évében, Ménesen történt jobblétre szenderült. A boldogult földi maradványai Aradon, július hó 27-én d. u. fél hat órakor fognak a felső temető halottas csarnokában az ág. hitv. evangélikus egyház szertartásai szerint tartandó ima után megáldani és az ugyanottani családi sírkertben örök nyugalomra tétetni. Áldott legyen emlékezete!

A hírlapírók ezt a gyászjelentést bocsátották ki:

Az aradi hírlapírók őszinte részvétellel tudatják, hogy felejtethetetlen kartársuk Tiszti Lajos az aradi ujságírók nesztora ma reggel Ménesen 77 éves korában hosszas szenvedés után meghalt.

Temetése holnap délután fél hat órakor fog végbemenni az aradi felső temető halottas házából. Béke Poraira!

A temetés csütörtökön délután fél hatkor megy végbe az aradi felső temető halottas házából. A temetést Limbeck János aradi temetésrendező végzi.

A hírlapírók testületileg vesznek részt és egyik kartársuk bucsuzót mond.

Amit Tisztirol beszélnek.

Tiszti Lajos egészen élete utolsó idejéig megtartotta szellemi frissességét és egészséges humorát. Ugy bugyogtak belőle az ötletek még a legutóbbi időben is, mint ifjúsága delén, mikor szinte csodákat meséltek szellemességéről és találó előeiről. Az ő szerkesztői működése idejében vele dolgozott ujságírók egész köteteket tudnának elmesélni előeiről, amelyek állandóan vidám hangulatban tartották az egész szerkesztőséget. Az ő humora mindenkit jókedvre derített, kivéve természetesen azo-

kat, akikre előelődése és évdődése irányult. Mert Tiszti állandóan szatirizált. Semmi a világon meg nem lepte őt és nem okozott nála nagyobb lelki emóciót, vagy ha okozott is, valami maliciózus megjegyzéssel intézte el az egész ügyet.

Megtörtént egyszer, másfél évtizeddel ezelőtt, hogy munkatársai keveselték a fizetésüket és elhatározták, hogy radikális uton fogják Tiszti a gázsik felemelésére rábírní. Mikor másnap bement a szerkesztőségbe, eléje állott a főmunkatárs és a következő lakonikus szónoklatot tartotta:

— Szerkesztő ur, mi keveseljük a fizetésünket és ha nem kapjuk meg a kívánt javítást, letesszük a tollat.

Tiszti egy pillanatig se jött zavarba, hanem egész kedélyesen válaszolt a redakció szónokának:

— Hát ki akarja megakadályozni az urakat abban, hogy ceruzával dolgozzanak?

Egyszer egy előfizető rohant be a szerkesztőségbe, kezében a Tiszti lapjának azon napi számát lobogtatva. Ingerült hangon támadt rá a szerkesztőre:

— Ez már mégse járja, a maga lapja minden ok nélkül megtámadott engem. Becsületemben gázolt anélkül, hogy megérdemeltém volna. Olyan módon foglalkozott velem, mint egy legutolsó bulvardlap. Az ön lapja már nem áll azon a magas piedesztálon, amelyen állott.

Tiszti nyugodtan megvárta, míg a méltatlankodó előfizető szájából előtörő szóáradat véget ért. Aztán becsöngette a szerkesztőségi szolgát és halálos komolysággal adta ki a parancsot:

— János azonnal szaladjon el Koditek asztalához és rendeljen lapunk számára egy új piedesztált.

Tiszti Lajos egész élete végéig restelkedve beszélt arról, hogy Gárdonyi Gézaról, alig szerződött le lapjához, megállapította, hogy „nem tud írni”. Ez a megállapítása nem azt jelentette, hogy Gárdonyit nem tartotta alkalmasnak írói munkákra, hanem azt, hogy nem találta alkalmasnak az ujságírói pályára. Tiszti ugyanis a riportok embere volt, amire Gárdonyi, aki már akkor is a szépirodalomhoz vonzódott, nem igen értett. Azért mondotta neki Tiszti:

— Fialat barátom, nem való maga ujságírónak!

Két hét múlva azután el is bocsájtotta a lap kötelékéből.

Az egyházpolitikai harcok kezdetén a Tiszti Lajos lapja — az Arad és Vidéke — nem vallott színt azonnal, nem mutatta ki, hogy a liberális, vagy a reakciós irányzathoz csatlakozik-e. Az Aradi Közlöny ellenben, amely a szabadelvűpárt lapja volt, mindjárt az első napon kifejtette liberális álláspontját. Ezért a közönség fátylászmenetet rendezett a szerkesztőség tiszteletére. A fátylászmenet élén Hrabovszky Lajos fiatal, temperamentumos ujságíró haladt, aki abban az időben a Tiszti lapjának volt munkatársa. A fiatal ujságíró anynyira elragadta a lelkesülés heve, hogy ő intézett üdvözlő beszédet Vásárhelyi Bélához, az Aradi Közlöny akkori szerkesztőjéhez.

Másnap, mikor Hrabovszky bement a szerkesztőségbe, Tiszti ártatlan arccal fordult hozzá:

— Igaz, hogy ön az Arad és Vidéke munkatársa?

Hrabovszky meglepődve szólt:

— Igen, én az vagyok.

— Nem barátom, ön téved, ön máttól fogva nem az Arad és Vidéke munkatársa.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színházi műsor:

Csütörtök: Babuska, operett. Fedák Sári bucsufelléptével.

Péntek: Páholy, bohózat. Vendrey és Tapolozay, a Vigszínház tagjainak és Kardos Andor, a Magyar Színház tagjainak vendégfelléptével.

Szombat: Végrehajtó ur, bohózat. Vendrey, Tapolozay és Kardos Andor vendégfelléptével.

Vasárnap: Délután Mozgófényképek, bohózat. Vendrey és Tapolozay vendégfelléptével. Este: Sabinók elrablása, vígjáték. Vendrey és Tapolozay vendégfelléptével.

* Fedák Sári — Luxemburg grófja. Maga Lehár sem gondolta volna, hogy Luxemburg grófja pompás primadonna szerep. Fedák Sári előbb vagy kétszáz előadáson Juliettet játszotta, aztán megunva a női szerepet Luxemburg grófját ambicionálta és amit Fedák egyszer ambicionál, az sikert jelent. Elegánsabb, kedvesebb, hódítóbb Luxemburgot nem tudunk elképzelni. Játékában ötletes, énekében szeriöz, öltözeteiben hódító volt Fedák. A közönség gyönyörködve élvezte a remek alakítást és kezdettől végig ünnepelte a nagy primadonnát. Meglepetés volt Angela szerepében Zalay Margit, akit elragadóan bájosnak találtunk. Játéka, sőt éneke is teljes illúziót keltett. Elegáns Angelájával biztosan megfogja hódítani a pécsi publikumot is. A többi szereplő a régi jót (nyújtotta. H. G.)

* A hódító modell. Mint lapunkban megírtuk, holnap péntek este hármasszereplés lesz színházunkban, Vendrey, Tapolozay és Kardos Andor lépnek fel a Páholy című nagyszerű bohózat előadásának keretében. A három vendégművész közül az egyik Kardos Andor — leány szerepet játszik. Tegnap, mikor a művész ruháit próbálta egy a-adi cég külön e célra fönntartott helyiségében egy ur asszony, nyilván egy vevé, toppant be. A hölgy egy battist princesset tartott kezében, mikor belépett a próba-terembe.

— Kérem kisasszony, szólt a hölgy Kardoshoz, aki női ruhában volt, próbáljon ön helyettem, fáradt vagyok és inkább a ruha esését szeretném látni.

Kardos, aki rögtön megértette, hogy a hölgy őt modellnek hiszi, női hangon szólt.

— Szívesen nagysád, de akkor talán egy nagyobb számot kérjünk, mert én mellben úgy látom erősebb vagyok.

— Nem csak mellben, — szólt a hölgy — nekem úgy tetszik, hogy valami furcsa, valami nagyon ingerlő az ön egész alakjában, kisasszony, csupa forma és mégis — bocsásson meg, mintha ön természet ellenes szépség volna, olyan aranyos és mégis olyan különös.

E pillanatban az egyik varró kisasszony lépett be.

— Itt a másni, művész ur — szólt — és rózsaszínű másnit nyújtott át Kardosnak.

A művész férfi hangon köszönte meg a varró kisasszony fáradságát, mire a vásárló hölgy, ki őt modellnek nézte sápadtan kérdezte:

— Ön férfi?

— Engedelmevel, — szólt Kardos, — Holnap este a Páholyban vendég szerepelek.

— Ön férfi!!! — sóhajtott kedvesen a nő, — mindjárt gondoltam, hisz azért tetszett annyira nekem.

* Mozgófénykép a mexikói felkelők életéből. (Az Apolló színház slágerképe.) A világhírű Kalem filmgyár szenzációs mozgófényképpel lepte meg a művelt emberiséget. Fölvételeket készített a mexikói felkelők között s megtörtént érdekes eseteket reprodukált színészeivel s a mexikóiak segítségével. Mexikóban tudvalóleg évek óta összetűzések vannak a katonák s a felkelők között. Csak a közelmúlt napokban érkezték ismét ijesztő hírek az ottani lázadásokról. A szenzációs mozgófénykép cselekményéről is megemlékeztek a lapok s a hü leírások alapján készültek a felvételek. A rendőrség egy fiatalembertől megtudja, hogy egy magasabb pozícióju vállalkozó, — akinek a lányába a följelentő szerelmes volt s mert a

leány nem viszonozta szerelmét, boszút akart állni a családján. — nagyobb mennyiségű hadi felszereléseket akar a lázadók közé csempészni. Egy vagonba fegyvereket s egyéb hadiszereket rejtenek s a kocsihöz hozzátöltötték a vonathoz. Eppen az indulás előtt érték el a detektívek a vonatot, amelyen meghúzódtak, hogy kilessék a történendőket. Ezt azonban megtudják a vállalkozó leánya és a szolgál, akik a vonaton vannak. Hogy megmentésük a szállítmányt, merész tette határozzák el magukat. Amikor teljes gőzzel robog a vonat, lekapcsolják az általuk feladott vaggont, amely így ottmaradt a pályán, míg a detektívek a vonatnál észrevétlenül tovább jutnak. Rendkívül izgalmas jelenetei vannak a képnek, amelyből nem hiányzik a kinematográfia egyetlen vonzó eszköze sem. Az Apolló esütőtörőkön teljesen új műsor keretében mutatja be ezt a nagyszabású képet. 177

* Umlauf kapitány repülése. Büszke öröm töltött el mindenkit, mikor hírt vette annak, hogy a bécsi Zeit nagy díjáért folytatott küzdelemben Umlauf ulánus kapitány világrekordot teremtett. A kevés szavu kapitány két és fél óra alatt repülte át a Bécs-Budapest közötti levegő utat, visszafelé még két perceel meg is javítva saját rekordját. A szenzációs repülésről, a budapesti indulásról remek mozgókép-képet készített a Projectograph részvénytársaság, melyet elsőnek az Uránia színház szerzett meg és mutat be a közönségnek a nagyszerű kép kell, hogy felkeltse minden intelligens ember érdeklődését. Az új, csupán két napos műsoron Félix Soitennek a kitűnő írónak is szerepel egy mulatságos vigjátéka, a nagy olasz írónak Fogazzeronak pedig egy hatásos drámája. A kilenc képből álló új műsor sikere előre megjósolható. 175

Tűrhetetlen hőség.

— Kidőlt emberek. —

Távirati tudósítás.

Budapest, július 26.

A fővárosban végre — nem enyhült ugyan a hőség, hanem kilátás volt rá néhány percig, hogy enyhülni fog. Ma délelőtt ugyanis Budapestben esett az eső. Az irányvesztett hajó utasai nem üdvözlik olyan áradó boldogsággal a feltűnő partot, mint a tikkadt pestiek ma délelőtt a beboruló égboltozatot és a lassan permező esőcseppeket. Az öröm persze nem tartott sokáig. Előbb lágyan szitált, aztán zuhogni kezdett, amíg husz perc múlva újra kiderült és vége volt. Hihetetlen szenvedés ez a pokoli hőség. A téli nyomorúság: széninség, hajléktalanság e pillanatban semminek látszik, könnyen kiheverhető balesetnek, e harmincegy-negyven fokos forrósághoz képest. Mi lesz ennek a vége? És meddig tart még? Az egész országból rémhíreket hoz a táviró?

És nincs sehosem menekvés, mint az uszodában, hol friss víz várja a hőségtől olvadásnak indult testet. Hogy milyen nagy látogatottságnak örvendenek a fővárosi uszodák, mutatja a következő statisztika: A Rudasfürdőben megfordul naponta öt-hatszáz férfi és százötven-kétszáz nő, amíg tavaly nyáron ilyen időben csupán kétszáz férfi és ötven nő fürdött. A Hungária-fürdőt öt-hatszáz férfi és kétháromszáz nő látogatja, azelőtt háromszáz férfi és száz nő. A Császár-fürdőben ezernégyszáz-ezerhatszáz férfi és ezerkétszáz nő fürdik, míg rendszeren csak hétszáz férfi és háromszáz nő fürdött. A Lukács-fürdőben ezernyolcszáz férfi és ezerhatszáz nő frissül fel naponta.

Természetesen az összes fürdők valóságos ostromállapotban vannak. A kabinokért nagy tusák folynak. A legnagyobb a tolongás a dunai uszodák és az ingyen fürdők ajtaja körül...

A hőségnek újabb áldozatai is vannak. Az Unió gyárban, ahol tegnap és tegnapelőtt tömegesen estek össze a munkások, ma nem volt újabb baleset. Az eddigieket azonban —

legalább is jórésben csakugyan a hőség okozta. A viszonyok egyik ismerője erre vonatkozólag így nyilatkozott:

Az Unió gőzmosóban rémes dolgok történtek tegnap. Az igazi részleteket azonban eltitkolták. Nem hozták nyilvánosságra, hogy a mentők nyolc munkásnőt a kórházba vittek, többet pedig félholtan szállítottak a lakásukra. Tessék csak egyszer kimenni abba a gyárba, ahol most állandóan negyvenöt-ötven fok hőség van. A gőzvezetékek szanaszét futnak össze a termeken. A gyenge munkásnőket lármázva hajtják a munkára. A gépeken nincsen óvókézület és így gyakran történik szerencsétlenség is. A hatóság soha, vagy legalább is nagyon ritkán tart vizsgálatot.

De nem csak az Unió gyárban van ez így hanem másutt is. A munkás olcsó emberanyag. Ki törődik vele, ha egy-kettő kidől is a sorból. Már újabb áldozata is van ennek a rekkenő hőségnek. Ma délelőtt az ujlaki-rakparton Szalai Lajosné napszámosnő a nagy hőségtől rosszul lett. Kihívták a mentőket, akik az ájult asszonyt az Új Szent János-kórházba vitték.

Országszerte egyre több, egyre megdöbbentőbb következménye van a napok óta tartó gyilkos hőségnek. Különösen az Alföld népe szenved sokat a kánikula miatt, de még a Kárpátok erdős vidékein is rendkívüli a forróság. Kecskeméten a hőség miatt nagyban akadályozódik a restauráló munka. A tűrhetetlen hőség után most a lakosság attól tart, hogy hirtelen vihar kerekedik, amely pilanatok alatt romba döntheti a megrongált házakat. Főlegyházán a hőmérő negyven Celsius fokot mutat. Negyvenhét nap óta nem esett már eső és a tűrhetetlen szárazság minden élő növényt leperzselt. Mérhetetlen a gazdáknak a kára, mert a kapás növények teljesen elpusztultak. A hőséget érzik a Tátrában is. A Poprádvölgyében rendkívüli a forróság. Harminchat Celsius-fokra emelkedett a hőmérő, eső nincs és a szárazság következtében igen sok hegyi patak teljesen kiszáradt.

Makóról jelenté tudósítónk: Egész Csanád megyében elviselhetetlen a hőség. Makón és környékén ma árnyékban 38, napon 47 Celsius fokot mutatott a hőmérő. A szárazság a legelőben, kukoricában és más veteményekben nagy károkat okoz. — Nagybecskerekéről azt jelentik, hogy ott a hőmérő napon 50 fokot, árnyékban 36 fokot mutatott Celsius szerint. — Székesfehérvárott — amint onnan táviratozzák — déli 12 órakor árnyékban 38, napon 45 fok volt a meleg. A hőségtől sokan rosszul lettek. — Kaposvárról jelentik, hogy ott árnyékban 36, napon 47 fokot mutatott a Celsius hőmérő. Több munkást napszúrással a kórházba szállították. — Bécsből érkező telefonjelentések szintén óriási forróságról adnak hírt. Egész Alsó-Ausztriában borzalmas a hőség. Bécsben igen sokan rosszul lettek és napszúrást kaptak, szerencsére egyetlen eset sem volt halálos. — Prágából azt táviratozzák, hogy ott napon 50 fok Celsiusot mutatott a hőmérő. Lehetetlenség az utcákon járni, akkora a forróság. — Végül Belgrádból is az a távirati jelentés érkezett, hogy egész Szerbiában tűrhetetlen a hőség, amelynek Belgrádban áldozatai is vannak: két ember napszúrás következtében meghalt.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A Kossuth asztaltársaság Petőfi-ünnepélyen, a hó 31 én, Kardos Andor a budapesti Magyar színház művésztárgya Petőfi-költeményeket fog szavalni. Ugyanakkor Franyó Zoltán, a Jövő szerkesztője, Petőfi irodalmi munkásságát és annak a mai társadalomra tett kihatásait szabad előadásban méltatja.

Inzultált bizottsági elnök.

(Büvádi feljelentés egy aradi építőmester ellen. — Betiltott építkezések.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 26.

Az utóbbi hónapokban nagy lendületet vett Aradon az építőipar. Nincs olyan nap, hogy nyolc-tíz építési kérvény ne érkezne a tanácshoz, amely minden héten órák hosszat tartó tanácskozásain igen sokszor kénytelen az építőt és építőmestert súlyosabb vagy enyhébb büntetéssel sújtani amiatt, mert az ipartörvény intézkedései ellen, jogosulatlanul vállalkoznak és építkeznek. Aradon igen erősen kifejlődött a stróhmann-rendszer, ami azt jelenti, hogy jogosultsággal bíró vállalkozók vagy társulnak kontárokkal, vagy a nevükkel fedezik őket akként, hogy az építkezési engedély alapjául szolgáló terveket a maguk aláírásával látják el, de az építkezést nem ők vezetik, sőt az épületet nem is látják soha. Már pedig az építkezési szabályrendelet azt követeli, hogy az építésért felelős mester is képesített iparos legyen.

Maguk a képesített építők üldözik legjobban a kontárokat és ha megtudják, hogy aki csak javításokra jogosított akárosak egy földszintes viskót épít is, azonnal feljelentik.

Tegnap is megjelentek Balázs Péter, Oppenheimer Mor és Eberlein Gyula építőmesterek Varjassy Lajos polgármesternél, hogy panaszt emeljenek a Mosóczy-telepen folyó építkezéseknél tapasztalt törvényellenességek miatt. Elmondták, hogy két ház épül a telepen és a tanácsnak felelős közművesként bejelentett egyén, Szabó Sándor nem törődik az építkezéssel, feleje se néz az épületnek, mert szatocszulete van a Fejsze-utcában. Ellenben Mihályi Illésintézkedik, akinek azonban csak tatarozási munkára van jogosítványa és iparengedélye, de házat építenie nem szabad. Arra kérték a polgármestert, hogy tiltsa el az ilyen kontárkodást, mert ezzel nemcsak ők károsodnak, hanem a város érdekeit is sérti az ilyen visszaélés, mert nem lévén ezek az iparosok megróhatók olyan adókkal, mint a teljes jogosítványuk. Kérték továbbá, hogy a polgármester azonnal szüntettesse be a Mosóczy telepen Mihályi Illés munkáit.

A polgármester az iparhatóságtól arról értesült, hogy a feljelentés igaz tényeken alapult és ezért még tegnap beszüntette a munkát és az építészeti bizottságot bizta meg a vizsgálatral és ennek nevében Zubor Andor tb. főjegyző bizottsági alelnök és Herling Gyula mérnök előadó ma jelentek meg a telepen.

Az egyik házat Mihályi a Csokonai utca 80. szám alatt építi Császár Pál mozdonyvezető részére. Azt tapasztalták, hogy Mihályi a polgármester intézkedéseinek ellenére folytatja az építkezést.

— Felszólítom — mondotta Zubor főjegyző — hogy azonnal szüntesse be a munkát, mert ennek jogosítványa nincs házépitésre. Felmutatta továbbá a polgármester írásbeli intézkedését is.

— Nekem a polgármester nem tilthatja el, hogy dolgozzam, felelte Mihályi, mert vállalkozó vagyok és erről szól az iparigazolványom is és én innen egy lépést sem távozom.

A bizottság ekkor belépett az épületbe és azt látta, hogy ott csupa cigány dolgozik és nem közműves legények. Azonnal rendőrségi karhatalmat kért Zubor a városházáról.

Mikor a rendőrök megjelentek az épületnél, a cigányok felszólítás nélkül távoztak. De nem így Mihályi.

— Haramiák és rablók módjára támadják meg maguk a szegény embert — kiáltotta Zubornak, akit reprodukálhatatlan szavakkal is inzultált.

A hivatalos küldetésben járó urak erre a nem várt inzultusra természetesen ott a helyszínen nem reagálhattak másképp, minthogy karhatalommal eltávolították a magáról megfélemedezett dühöngő iparost, aki előt kijelentette, hogy a másik építkezésénél a Mária utca 15. számú háznál is megtiltják a munka folytatását.

Zubor és Herling ezután visszatértek a városházára, jelentést tettek eljárásukról a polgármesternek, aki tudomásul vette a jelentést és egyúttal felhatalmazást adott Zubor főjegyzőnek, hogy az öt hivatalos működése közben inzultáló iparos ellen megtegye az aradi királyi törvényszéken a bünvádi feljelentést. A városi tiszti ügyészi hivatal holnap teszi át beadványát az ügyészséghez.

Ugyancsak ma titotta be a polgármester intézkedésére az építészeti bizottság a Varjassy József utcában a Berec és Báhner cég munkáit, mert kitünt, hogy csak Báhner jogosult a vállalkozásra, de ez nem is tartózkodik Aradon, hanem Berec végzi a munkát. A helyszínen megjelent bizottság előtt az építetők elmondották, hogy ők Bereccel alkudtak, ő vállalta a munkát és Báhner nem is ismerik.

HIREK.

Szép család.

— 8 havi fogház tejhamisításért. —

Távirati tudósítás.

Budapest, július 26.

A főváros egyik hatóságának ítéltetése folytán két név került ma nyilvánosságra. Az ítéletet a főváros hatodik kerületének előljárósága hozta. Összesen nyolc havi fogházra ítélte Faith Lőrinc és Léb András soroksári tejhamisítókat.

Három rendbeli életveszélyes hamisításért járt ki ez a szenczi ítélet, de teljesen kiérdemelt büntetés. A Faith és Léb család állandó ismerőse a kerületi előljáróságoknak. Iparszerűleg üzik a hamisítást. Ez hagyomány a családban. És talán nincs is egyetlen tagja sem, akit már el ne ítélték volna élelmszerhamisításért. Legtöbbször a családfeleket vállalják a büntetést. Egykedvűen fogadják mindig az ítéleteket, nem felelnek ellene és a rájuk mért fogságot a ráckevei szolgabíró fogházában töltik ki. Az előljáróságok biába büntetik őket, legközelebbi alkalommal ismét belekerül a tisztátalan nitrátos víz a gyanuskülső bádognakába.

A hatodik kerület előljáró-helyettese Sebők Gusztáv, panaszkodva mondotta, hogy teljesen tehetetlen a hatóság ezekkel a méregkeverőkkel szemben.

— Alig tehetünk valamit ellenük — mondta az előljáró-helyettes. Megbüntetjük őket a maximummal, elzárjuk őket, mindez nem használ. Ezek a Faith- és Léb-féle emberek mindenre el vannak szánva. Másnap újra árusítanak tejet, másnap újra nyolcvan százalék benne a nitrát. Megtiltani nem lehet nekik az eladást, ehhez törvényadta joguk van. Igazán borzasztó helyzet.

— Az időjárás. (Az országos meteorológiai intézet hivatalos jelentése.) Jólát: helyi zivatarok, Később hőcsökkenés várható. A hőmérséklet déli 12 órakor 33.2 Celsius.

— Kossuth Ferenc nyaralása. Kossuth Ferenc jövő hó 10-én érkezi haza Nauheimből Budapestre.

— Parecz Gyula dr. bucsuja. Megindító bucsút vett ma az aradi közpórház orvosi és tisztviselő-kara Parecz Gyula dr.-tól, a nyugalomba vonuló igazgató-főorvostól, aki negyvenhárom esztendei komoly, nagyarányu munkásság után hagyta el a kórház vezető állását. Miként megírtuk, Urbán Iván főispán Zimmermann Károly dr. dicsőszentmártoni kórházi főorvost nevezte ki az aradi közpórház igazgató főorvosává 1911. évi augusztus 1. érvénnyel. Parecz dr. azonban sürgős felterjesztéssel élt Aradmegye alispánjához s ebben állásától való azonnali felmentését kérte, mert egészségi állapota feltétlen megköveteli, hogy a legsürgősebben fűrdőre utazzék. Dálnoky-Nagy Lajos alispán ennek alapján Parecz dr.-t állásától felmentette s az

augusztus elsejéig terjedő időre a kórház igazgató-helyettesévé Löwinger Miksa dr. nevezte ki; egyúttal elrendelte, hogy a kórház leltári átadása a mai nap folyamán megtörténjék. Ma délelőtt adta át a kórházat Parecz dr. Löwinger dr. igazgatóhelyettesnek Heppes Aladár tb. vármegyei főjegyző jelenlétében. Az átadás megtörténte után a kórház orvosi és tisztviselő-kara az igazgatói szobában gyűlt össze, hogy bucsút vegyen a távozó igazgatótól. Löwinger Miksa dr. mondott megindító, szép beszédet, amelyben vázolta azt a hatalmas munkálkodást, amelyet Parecz Gyula dr. negyvenhárom esztendő alatt végzett. Az a nagyarányu, lelkes kötelességtudást, szorgalmat jellemezte, amelylyel a távozó igazgató felelősségteljes hivatását mindenkor a kórház, felvirágoztatása, a közegészségügy fejlesztése és javítása érdekében teljesítette. Beszéde végzetével a maga, orvoskarsai és a tisztviselők nevében megindító szavakban mondott köszönetet, bucsút Parecz Gyula dr.-nak. Parecz dr. a meleg bensőségteljes bucsúztatásra meghatótt szavakkal válaszolt. Megköszönte azt az elismerést, amely a legközvetlenebbül érdekeltek, a leghivatottabbak ajkáról jött. Jóleső megelégedéssel, büszke öntudattal állíthatja magáról, hogy hosszú több évtizedes munkálkodása alatt mindig a buzgó kötelességtudás, a legteljesebb szorgalom és az a törekvés vezette, hogy a kórház színvonalát minél magasabbra emelje, hogy ezzel a közegészségügynek szolgáljon. Majd Parecz dr. kezét szorította a jelenlevőkkel s a bucsu-ünnepség véget ért.

— Francia milliók Aradnak. Egyik nagyváradi lap hirt adott arról, hogy a Rouvier-fele francia pénzesoport, mely a főváros tavalyi kölcsönénél is szerepelt, programjába vette, hogy a nagyobb magyar vidéki városok kölcsönét konvertálja lényegesen olcsóbb kamatláb mellett. A híradás szerint Arad is e városok közt van. A Rouvier — mondja a nagyváradi lap — levelet intézett több vidéki város Nagyvárad, Miskolc, Arad, Győr és Pozsony polgármesteréhez, melyben megközelítő pontossággal felsorolta az illető város adósságait s olcsóbb kamatláb mellett konvertálásra tett ajánlatot, végül felszólította a polgármestert, hogy a részletek megbeszélése végett utazzék ki Párisba. Rimler Károly, Nagyvárad polgármestere kapott a kedvező ajánlaton s Miskolc polgármesterével egyértelműleg elhatározta, hogy az ősszel utazik ki a többi polgármesterrel együtt Párisba a tárgyalások megkezdése céljából. — Kérdést intéztünk ez ügyben Varjassy Lajos polgármesterhez, aki kijelentette, hogy közvetlen tudomása a dologról nincs, Aradvárosának a Rouvier csoport még nem tett ajánlatot. Nincs azonban kizárva, hogy a franciák Aradot is felkeresik ajánlatukkal, amelynek alapján majd bővebben nyilatkozhatik a konvertálásról.

— Székely Mihály repülő sikere. Pozsonyból jelentik: A várostól fél órányira levő nagy katonai gyakorlóterén ma hat órakor nagy közönség gyűlt egybe, hogy lássa Székely Mihály főlészállását, aki tegnap este érkezett ide. A repülőgépet rendőrök őrizték. Tersztyánszky Károly altábornagy, hadosztályparancsnok szintén megjelent. Az állandóan követő Hieronymus automobilja tegnap este keréktörés miatt Rajkán megakadt. A főlészállás előtt Hieronymus és Schiesske, a bécs-újhegyi Autoplanverke mérnökei alaposan megvizsgálták az aeroplánt és megállapították, hogy a gépnek semmi baja nem történt. Székely azután szemlét tartott a téren és negyedtíz órakor főlészállott. Vagy tíz percig körben repült a gyakorlóter fölött, majd a Duna felé vette útját a kö-

zönség éljenzése között. A gép Fischamend felé eltűnt. Székelyt három automobil követi Pozsonyól Fischamendig. — Fischamendből jelentik: Délelőtt 10 óra 15 perckor Székely Mihály ma simán leszállt.

Székely a mai délutánt Fischamendben töltötte a katonai léghajóosztály kirendelt tisztjei társaságában. Este 7 órakor szállt fel ismét. Két kört írt le azután tekintélyes magasságban folytatta útját Wienerneustadt felé, ahová este 8 órakor érkezett meg. A repülőterén számos magyar és osztrák aviatikus, továbbá nagy közönség várakozott a derék pilótára, akinek tiszteletére bankettet rendeztek. — Bécsből jelentik: Miller főhadnagy ma egy utassal felszállt és mintegy száz tíz kilométert repült hétszáz méter magasságban.

— Házasság. Lövy Zsigmond földbirtokos augusztus 10-én tartja esküvőjét Aradon Löwinger Ilonkával, Löwinger Miksa dr. bájos leányával.

— Négy kivégzés egyszerre. Belgrádból jelentik: Kurtumba városkában ma egyezre négy elítéltet végeztek ki sortűzzel. A kivégzetteket azért ítélték halálra, mert egy adóhivatalnokot és egy parasztot kegyetlen módon meggyilkoltak.

— A kolera Úszkából jelentik: A kolera gyors terjedése Ipekben nagy aggodalmat kelt. Eddig tizenheten haltak meg kolerában. A várost katonai kordon veszi körül.

— Arat a tűzvész. Ebben a példátlan gyilkos hőségben és szárazságban egyre-másra támadnak a veszedelmes tüzek. Tegnap Várjeszenő zempléni megyei faluban negyven ház égett le s a kár száznegyvenezer korona, amelynek csak nagyon csekély része térül meg biztosítás útján. A tűz úgy keletkezett, hogy Petrocsák István gazda udvarán két kis fia tüzet rakott s az erős szélben pillanatok alatt lángba borultak a szerteszálló szikráktól a szomszédos házak. Az első segélyt Andrassy Sándor gróf nyújtotta, aki nyomban kétszáz koronát küldött szétosztás végett az előljáróságnak. Durand faluban, mint Késmárkról jelentik, negyvenkét házat pusztított el a tűzvész. Leégett az evangélikus templom is és sok gazdasági épület. Gyújtogatást sejtene. Porrá égett az éjjel a Kóburg Fülöp herceg pusztamezei nagy gőzfürésze, a dobsinai jégbarlang mellett. A nagy szélben a lángok átsaptak Ferdinánd bolgár király nyaralójára is, de a munkásoknak sikerült a nyaralót megmenteni. A kár százezer koronánál nagyobb. A fehérmegey Adonyban, Dunapentelén és Erden összesen tizennyolc ház égett le, a Bicskéhez tartozó Mesterberek erdőből pedig négy hold. A gácsi posztógyár igazgatóságának értesítése szerint nem égett le a gyár, csak a lakóház telepe s a gyár az üzemét zavartalanul folytatja.

Oraviczáról jelentik: Kis Ikvány községben kétezer hold buzatermése a cséplőgépvigyázatlan kezelése következtében kigyulladt és elégett. A kár meghaladja a százezer koronát. A gépész a falu lakosainak elkeseredett dühe elől elmenekült.

— Robbanás a boltban. Erzsébetfalváról jelentik: Az itteni Kossuth Lajos-utcában az általános fogyasztási szövetkezet tüzelőhelyiségében egy hordó benzín felrobbant. Az üzletben levő Virág Sándor szolga életveszélyes sérüléseket szenvedett. Az üzlet és a raktár porrá égett.

— A Kovald gyár negyedik halottja. Budapestről jelentik: A Kovald-gyári robbanás áldozatai közül Simon Sándor, aki harmadfokú égett sebeket szenvedett, ma reggel fél öt órakor a Rókus-kórházban kiszenvedett. Halálának közvetlen okát a törvényszéki boncolás fogja megállapítani. A robbanás áldozatai közül így már csak Pertl Benedek fekszik a Rókus-kórházban; állapota változatlanul súlyos, de az orvosok biznak felépülésében.

— Egy házaspár tragédiája. Párisból jelentik: *Edouardné Lantelme*, ismert színésznő, július elején férjével Hollandiába utazott és onnan a Rajnán Kölnbe akart menni. A családnak egy barátja ma Marienbaumból táviratot kapott, a mely szerint *Lantelme* a vízbe fuladt, férje pedig súlyosan beteg. A távirat nem közöl részleteket. *Lantelme* igen híres és kedvelt színésznő volt. Férje *Edouard*. Konstantinápolyból való és sokszoros milliomos volt. Ő alapította meg a *Matint*, a melyet később eladott s azután a szociálista *Petit Bleuf* adta ki. Ötször nősült meg s utolsó feleségét ezelőtt egy évvel vette el.

— Halálos baleset. Nagyhalmágyról jelentik: A szomszédos *Szirb* községben halálos szerencsétlenség történt. Az erdőmunkások este hat órakor tértek vissza a faluba. A kocsis, melyben öten ültek, egy fordulónál nagy gyorsasággal kezdett lefelé száguldani. A fék nem működött s a kocsis vezetője, *Zsepán Nikoláj* körösiváni lakos látva a veszedelmet, elkiáltotta magát:

— Emberek, baj van! Meneküljünk!

A kocsiban ülők rémületükben kiugrottak a karucáról. *Zsepán* oly szerencsétlenül ugrott, hogy egy sziklának esett és fejét teljesen szétzúzta. Azonnal kiszenvedett. A többiek könnyebb sebesüléssel menekültek meg.

— A hőség halottja. Makóról jelentik: Vasárnap itt óriási hőség volt. A nagy melegben százával mentek le az emberek a Marosba fürdeni. Kiszomboron *Pál Illés* gazdalegény is lement a Marosra egyik pajtásával, hogy megfürödjék. A két legénynek még dolga is volt, ezért nagyon siettek. Egészen megizadva értek le a Maroshoz. Odaérve levetköztek, *Pál Illés* barátja előbb hűtözött a parton, sőt barátját is figyelmeztette, hogy megizadva ne menjen a vízbe, mert baja támadhat. *Pál Illés* nem hallgatott a figyelmeztető szóra. Ugyszólván letépte magáról a ruhát s felhevült állapotban belevetette magát a hűs hullámok közzé. Ez volt a veszte. A vízben hirtelen görcsök lepték meg. Rémesen kiáltozott segítségért, de csak pár pillanatig, mert aztán a görcsökben rángatózó embert elnyelték a habok. *Pál Illés* bátyja és rokonai csolnokon járták be a Marost, kutatva a szerencsétlen véget ért legény hullája után, de csak két nappal a vízbe fulladás után vetette a víz felszínre, a marosi fürdő átellenében. Csaknem felismerhetetlenné vált a vízben a legény hullája.

— A bűbajos szer. Petrezsényben a patikushoz beállított egy szegény asszony és sirva panaszkolta:

— Jaj domnule, domnule, engem megcsal az uram!

— Igen? No ez érdekes.

— Bizony, a szomszédasszonnyal csal meg. Egészen megbabonázta az a boszorkány.

— Jó, jó, de hát mi közem neked mindehhez? Intézzé el ezt az urával!

— Hát én egy olyan port akarnék, ami elrontsa a szomszédasszony bűbáját és amitől az uram megutálja őtet.

A gyógyszerész elmosolyodott.

— Hm! És kitől hallotta, hogy van ilyen szer?

— Senkitől. De van olyan szer, amitől beléseret valakibe az ember, hát akkor bizonyosan van olyan is, amitől kiszeret belőle.

A patikáros egy kis dobozt megtöltött szörnyen büzlő assa foetidával és átadta a szegény asszonynak.

— Itt van ez a por, ezt keverje a szomszédasszony ruhájába és meglátja, hogy használni fog!

— Az asszony néhány nap múlva újra jelentkezett és a patikáros kíváncsian kérdezte:

— No, használt?

Az asszony hálálkodva mondta:

— Oh, használt bizony, a jó Isten áldja meg érte! Sőt most még egy porciót kérnék belőle!

— Ejha! Ez is magának kell?

— Nem, instálom, ezt a lányom ruhájába fogom belekeverni, mert nagyon kerülgetik a legények...

— Uj postahivatal Mikelakán. Az Aradvármegye Mikelaka községben működött s ideiglenesen megszüntetett postai ügynökség helyett folyó évi augusztus hó 1-én postahivatal lép életbe. Ezen postahivatal postamesteri kezelésben teljes fel és leadó szolgálattal és a postatakarékpénztár közvetítő hivatala gyanánt fog működni.

— Birokverseny a cirkuszban. Az Aradon működő *Killiány* cirkusz valóban műélvezetet nyújtott ma este érdekesítő birkozó verseny rendezésével, mely alkalommal igazán nagy ügyességet és általános tetszést aratott *Sepl Mang*, ki legyőzte *Franco Cavant* 8 perc alatt. *Van Fan Zsü* — *Franz Cavan* döntetlen. *Tripold Izidor* — *Viedem Kristensent* szintén 8 perc alatt. A gazdagon összeállított műsor többi számai is nagy élvezetet nyújtottak a színi megteit pompás berendezésű, szellős nagy arénának.

— Születések, halálozások és házasságok. Az aradi anyakönyvi hivatalban e hó 26-án a következő születéseket, halálozásokat jelentették be: Született: *Király Lajos* fémesztergályosnak *Piroska* nevű leánya. *Tischer József* szabónak *Anna* nevű leánya. *Novák Ferenc* fékezőnek *Lajos* nevű fia. *Kabát Imre* törvénytudó alkalmazottnak *Antal* nevű fia. *Gyenge Ferenc* bortermelőnek *Etel* nevű leánya. *Meghalt*: *Bolezni Antal* 53 éves cipészmeister. *Özv. Czákó Imréné* 86 éves magánzónó. *Halmassán Illés* 48 éves fuvaros. *Tóth Julianna* 18 hónapos leány. — Házasság nem fordult elő.

— *Toll Jancsi* a Központiban. A Központi kerthelyiségében tegnap megjelent előkelő közönségnek valódi zenei vezetésben volt része. *Toll Jancsi* és fia teljes zenekarával gyönyörködtette a közönséget, melynek sorában *Fedák Sári* is megjelent. A közönségnek engedett *Rónai A. János* szállodatulajdonos azáltal, hogy ma csütörtökön a kávéházban játszatja a vendégzenekart. 8814

— Szabó-féle pármal ibolya szappan a legfinomabb mosdószappan azok közt, amiket eddig forgalomba hoztak. E szappan lágy habja az arcot üdíti, tisztítja, finomítja. Nők és férfiak egyaránt kedvelik, mert többet ér mint egy 2 koronás francia szappan. Egy drb. pármal ibolyaszappan 70 fillér, 3 drb. 2 kor. Kapható Aradon *Vojtek és Weisz*, *Hanzs* Nesztődrogustáknál. E szappan egyedüli készítője *Szabó Béla* pipere-szappangyáros Miskolcon. 1108

— Tulzsfolt raktár miatt női bőrtáskák tenniszverők, sportcikkék, utazó bőröndök utazó készletek, sétabotok s más cikkek mélyen leszállított árba lesznek eladva *Hegedüs Gyula* kávé, pipere, illatszert és bőrdiszkontárkereskedésében Arad, *Andrássy-tér 15.* Telefon 506. 228

— 60 kötet könyvet havi 1 K. 40 f.-ért és 180 hangjegyet havi 2 K. 40 f.-ért ad kölcsönbe *Kerpel Izó kölcsönző-intézete, Aradon.* E cég vásárol könyvtárakat és hangjegyeket. 2322

— Felhívjuk az olvasó közönség szíves figyelmét a *Csipek Áruháznak* mai lapunkban közzétett érdekes hirdetésére. 2597

— Francia illatok legbiztosabb készítésére — házilag — a *Illkorozma* 1 üveg 60 fillér *Vojtek és Weisz*nál. 4511

KERESSÜK MINDENBEN A LEGJOBBAT!

Legyünk óvatosak az egészséges ivóvíz választásánál, legyünk és kérjük természetes samandolított — **Szántói** vanyuvizet, mely gazdag, természetes szénsavtartalmánál és rendkívül szerencsés vegyi összetételénél fogva igen kellemes ízű, az egészségre nézve, hasznos, előnyös.

— ASZTALI és GYÓGYVIZ. —

Bornak: FÜSZER. 2647
Beteknek: GYÓGYSZER.
Egészségeink: OVSZER.

Főraktár: ARADON ÉLES ÁRMIN fűszerkereskedőnél.

SPORT.

+ Football mérkőzés. E hó 30-án tartja a szezonban harmadik mérkőzését az „Aradi Testgyakorlók Körének” football csapata, mely most a „Piskii Vasutas Sport Klubbal” mérkőzik. Előreláthatólag a testgyakorlók ujonnan összeállított csapatának győzelmével fog ez végezni, habár az ellenfelei szintén erősek lesznek. A mérkőzés délután 6 órakor veszi kezdetét és a testgyakorlók vágóhid melletti sporttelepén lesz. Belépti díj: ülőhely 40 fillér, álló és diákjegy 20 fillér.

+ A Természetbarátok Turistatársasága aradi csoportja e hó 30-án, vasárnap társas kirándulást rendez Lippafüredre. Indulás reggel 7 óra 55 perckor. Jelentkezni lehet szombat estig az egyesületi helyiségben (Teleky-utca 15.) Vendégeket szívesen látnak.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— — —	857
Szerkesztőség (csak éjjel használható mel-lékatiomás)	— — —	151
Kiadóhivatal és hirdetőtal osztály	— — —	151
Nyomda	— — —	151

Fürdő-élet Aradon.
(Urak és hölgyek az ingyen uszodában.)
— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —
Arad, július 26.

Már csak öt kikötött ponton mutatja a Marosson a Neptun uszoda helyét. A felsőépítményt le-szedték, s nincs remény rá, hogy még az idén a szokásos módon hangossá és forgalmassá váljék ez a környék.

A fürdőigazgatóság kieszközölte a városnát, hogy a Maros-utca torkolatánál levő ingyen fürdőt a nap bizonyos szakában a Neptun közön-sége látogathassa. Mag van tehát még mindig a mód, hogy a közönség a Marosban fürödhessen, de konstatálhatjuk, hogy nem igen ének vele.

Déli tizenkét óra. A Neptun ilyenkor szokott a lehangosabb lenni. A fürdőszolga, a tevé-keny *Szuhanek* mester az ajtóban állva szortirozza a vendégeket.

— Előre, előre! A huszonötösbe mennék né-gyen! Mi az? Talán mindjárt a nagykabint adjam! Itt a ruhájuk, lóduljanak!

S a négy kis diák engedelmesen megy a ka-binba, míg *Szuhanek* mester ezalatt már egy „urat” kalauzol kabinja felé, melyet azonban nem harmadmagával fog használni. Visszatérőben nem állhatja meg, hogy le ne kiáltson a vízben ficán-kodók közé:

— Ne spricceljen ott, mert jövök a vizes le-pedővel! *Schwaroz*, maga már tíz óra óta itt van, menjen öltözni, mert kiteszem a ruháját!

Az ingyen fürdőben nincs *Szuhanek* mester, nincs külön kabin s így természetesen nincsenek protokoiások, kik egymaguk használják a kabin-tek elnevezett kemencét. Hat pad a rézsutosan elhelyezett tető alatt, ebből áll az egész felszere-lés. Uszoda nincs, csak tükörfürdő, melyben a magasabbak épen hogy lábfürdőt vehetnek. A Neptun szokásos törzsközönsége hiányzik, nincse-nek itt a „komoly urak” kik azelőtt a deszka-építményen pontosan egy órahosszat napfürdőztek. A vízben csak a mindenre kész fiatalság lubikol, nem bántja őket, hogy „vegyes” a társaság, ép oly vigan fogócskáznak, mint ezelőtt odaát a Nep-tunban.

A nők osztálya a bejáratától jobbra van. A „kényelem” itt is csak olyan, mint a férfiak osz-tályában. Külön kabin itt sincs s emiatt csak a leg-elszántabb fürdőzők látogatják.

Fél egykor bekiált a felügyelő:
— Öltözni, öltözni, mindjárt egy óra!

SALAMANDER cipők elárúsítása.

Engelhardt-féle Kneip
SZANDAL-CZÍPŐK

1916 máj. már megérkeztek.

Óriási választék tennisz-czipőkben.

A n. é. közönséggel tisztelettel közlöm, hogy a világhíró „SALAMANDER” gyártmányú cipők aradi kizárólagos egyedárúsítását sikerült megszereznem. Forma, kiállítás és tartósság tekintetében a „SALAMANDER” cipők versenyen felül állanak, vételáruk pedig oly alacsony, hogy ma már mindenki kevés pénzért tartós és elegáns cipőt viselhet. **Egységárak:** Hölgyek és urak részére 16 K. 50 f. Luxus kivétel 20 „ 50

WEINBERGER JÁNOS, ARAD

elsőrendű cipőáruháza.

Tessék a kirakatot megtekinteni. Telefon 312 szám.

A fürdő bejáratánál levő tábla határozza meg a házirendet:

INGYENFÜRDŐ!

Dél előtt 10 órától 1 óráig csak a Neptun-fürdő bérlőközönsege használhatja!
Délután kettőtől négyig a honvédelegénység fürdők.

Nemsokára kiürül a fürdő, de pár pillanat múlva megtelik újra kevésbé finyás közönséggel. Gyári munkások, kőművesek jönnek, épen szünetidejük van. Pár pillanat alatt ledobják magukról ruháikat s beugranak a vízbe. Hamarosan hangos lesz a fürdő, kiáltozás, káromkodás hallatszik. A „spricceléstől” nincs már egy száraz hely az egész helyiségben. A tábla intelmére, hogy

A fürdőben lármázni, fecskendezni és buktatni tilos.

senki se ügyel, felügyelő hasztalan kiabál, a tömeg ügyet sem vet rá.

Ilyen sivár az idén a fürdő-élet Aradon.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Menetrendváltozás a hólak-nemsó-lednicronai h. é. vasuton. A hólak-nemsó-lednicronai h. é. vasuton az érdekeltség kívánságára a személyszállító vonatok ismét az előző, azaz folyó évi május hó 1-je előtt érvényben volt menetrend szerint fognak közlekedni. Ennek folytán a délutáni vonat Hólak-Trencsénteplicről közvetlen csatlakozással a Budapest felől odaérkező gyors vonathoz korábban, azaz már d. u. 12 óra 20 perckor indítatik; a délelőtti vonat ellenben Hólak-Trencsénteplicről későbbben vagyis d. e. 9 óra 12 perckor indul és így annak a Zsolna felől d. e. 9 óra 3 perckor oda érkező személyvonathoz lesz csatlakozása.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Árnyékos napok 1911. július 26.

Budapest, július 26.

Amerika olcsóbb. Kínálat megfelelő, vételkedő gyenge, 10 ezer mm. változatlan.

As arak 40 kilógrammra csökkent.

	3 órai ár	2 órai ár
Búza 1911. októberre 10.74—10.75	10.80—10.81	
Búza 1912. áprilisi 10.59—10.70	11.04—11.05	
Rozs 1911. októberre 8.81—8.82	8.84—8.85	
Tengeri 1911. auguszt. 7.42—7.43	7.43—7.44	
Tengeri 1912. május 7.03—7.04	7.04—7.05	
Zab 1911. októberre 7.96—7.97	7.97—7.99	

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

Július 26.

Magyar aranyjárdék 4 ⁰ / ₀	111.90
Magyar koronajárdék 4 ⁰ / ₀	91.10
Magyar koronajárdék 3 ¹ / ₂ ⁰ / ₀	80.20
Magy. földteherm. kötvény 4 ⁰ / ₀	92.—
Horvát-szlavon földteherm. kötvény	94.—
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	220.—
Tiszasszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	155.—

Osztrák járadék papírban	92.20
Osztrák járadék ezüstbe	94.90
Osztrák járadék aranyban	116.50
Osztrák koronajárdék 4 ⁰ / ₀	92.10
1880. évi osztrák államsorsjegy	159.—
Osztrák-magyar bankrészevény	19.50
Magyar hitelbank-részevény	881.75
Osztrák hitelintézeti részevény	655.50
Osztr.-magy.-államvasuti részevény	746.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.01
Német birodalmi márka	117.27 ¹ / ₂
London vista	240.10
Páris vista	94.87 ¹ / ₂
20 márkás arany	28.48

A Temesvári Lloyd-Társulat.

tervezésmunkáinak hivatalos közgyűlés.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként koronákban.)

1911. Jul. 26

Búza (szokvány-működés):

75 kilogrammos	9.90—10.00
76	10.00—10.10
77	10.10—10.20
78	10.20—10.30

Búza (Temesvári keresk. ár):

75 kilogrammos	9.90—9.95
Rozs	7.90—8.00
Arpa	7.40—7.50
Zab	8.20—8.30
Tengeri	7.20—7.25

Budapest-Köbányal sertéskereskedelem

— Jul. 25. —

Nagygyűlés: Öreg nehéz párosként 400 kilogrammos félfill súlyban — fillérig; közép párosként 300—400 kilogrammos terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz párosként 320 kilogrammos félfill súlyban 168—178 fillérig; fiatal közép párosként 351—320 kilogrammos terjedő súlyban 171—174 fillérig; könnyű párosként 250 kilogrammos terjedő súlyban 164—168 fillérig.

Sertéslétszám: Jul. hó 23. napján volt készlet 28037 darab, Jul. 24. napján állították 112 darab, Jul. 24. napján elszállították 209 darab, Jul. 25. napján maradt készletben: 27941 darab.
A sertés-nyelés Felső Irányzata csendes.

Felelős szerkesztő:

Bolgar Lajos.

NYÁRI SZÍNHÁZ.

Aradon, 1911. július 27-én csütörtökön

Fedák Zsazsa bucsufelléptével:

BABUSKA.

Operett 3 felvonásban. 8 öveget írták: Stein és Willner.
Zenéjét szerezte: Fall Leó. Fordította: Gábor Andor.
Rendező: Polgár Sándor.

SZEMELYEK:

Mme Punter	Zalay Margit	Talmi	Heltai Jenő
Yvette	Diósy Nusi	Plébános	Kahler K.
Mári	Polgár S.	Poche	Rozsnyói I.
Tiborius	Huszár K.	Daudelon	Szabó Lajos
Buffon	Vass Jenő	Levasseurné	Tilgemi
Rosalilla	Fedák Zs.	Meilinné	Lászi Etel

Kezdeté este 8 órakor.

APOLLÓ SZÍNHÁZ

az Andrásy-téri új Lloyd-palotában.

Uranio-Magyar Tudományos Színház aradi eszlopádján.
Ma, csütörtökön 1911. július 27-én:

1. Utazás az északi jegestengeren. Természet után. — 2. Nászutazás. Nevettető. — 3. A vízözön. Bibliai dráma. — 4. A szent Brahma orszáaában. Természet után. — 5. Vasuti szerencsétlenség. Dráma. — 6. New-York műatóhelyei. Látványos. — 7. Mexikói felkelés. Dráma. — 8. Lemke barátunk kertje! Kacagató.

Előadások délután 6 órától.

Helyárak: Páholy flésenként 1 kor. Zártkör 1 kor. I-ik hely 80 fillér, II-ik hely 60 fill., III-ik hely 40 fill., IV-ik hely 20 fill.

URANIA

mozgófénykép színház.

(Bárd Simony-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)
Ma, csütörtökön 1911. július 27.

1. Japán ünnepségek. Természet után. — 2. A hódtás művészete. Vigjáték. — 3. A zongoratanárnő. Dráma. — 4. Növények élete. Tudományos életkép. — 5. Izabella jósa. Dráma. — 6. Christlan házassági ajánlatot kap. Bohózat. — 7. Arszonyi szeszély. Dráma. — 8. Mária mint tolvaj. Bohózat. — 9. A Bécs-Budapesti repülőverseny.

Előadások d. u. 6 órától kezdve este 11 óráig.

Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér, V. hely 20 fillér.

NYILTÉR.*

MUSCHONG-BUZIASFÜRDŐ
BUZIASI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ
ÜDÍT-GYÓGYIT

BAKTERIUM-MENTES

természetes ásványvíz.

Vese és hólyagbajoknál, vesemedence időlt hurutjainál, húgykő és fővényképződésnél, a légutak és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásának bizonyult. — Orvosilag ajánlván.

Aradi főlerakat az Erzsébet

Pollák József cégnél, József főherceg-ut. II. sz.

Világhírű
amerikai
és angol

sandalcipők

óriási választékban, előnyös
gyári áron árulit, csak

Kutányi J.

Arad, Vörösmarthy-utca 1. szám. Telefon 335.

NEUMANN M.

uri szabó, cs. és kir. udv. és kam. szállító.

Férfi-, fiu- és leányka ruhatelepe ARAD.

Külön osztály mérték szerinti megrendelésekre.

Szalkai Arminné

hímző és fehérneművállalata
Arad, Weitzer János-u. 13.

Női, férfi és gyermek kelen-
gyék készítése rövid idő alatt a
legfinomabb hozzávalókkal, első-
rendű kivitelben készülnek. 4091
Szines és fehér hímzések
ugyszintén fehérnemű
varrások olcsó árban
készülnek.

Uri leányok fehérnemű varráshoz és
hímzéshez oktatásra felvétetnek.

Ablakredők

Valódi amerikai önműködő
ablakredőnyök gyári raktára,
1547 valamint valódi
lignum sanctum tekegolyók
és bábu legjutányosabb
árakban kaphatók:

Zimmermann Ignác
norinbergi díszmű és játék-
áru üzletében

ARAD, Szabadság-tér 21.

Saját gyártmányu
gazdasági kötélárak.
Nagybani raktára
kender, len és
jutezsákoknak.

Gabonaszákok, vízhatlan ponyvák, ké-
2849 vekötelek stb.

Mindennemű kárpitos kellékek
fonott lószőr, vásznak, gradlik,
hevederek legolcsóbban kaphatók

Erdélyi és Bácskai Iparáru raktár
Reich B. Károly Fia és Társa
cégnél Arad, Andrassy-tér 6. szám
(Verbos-ház) Telefon 649.

Értesítés.

Értesitem a nagyérdemű
közönséget, hogy **Aradon, a**
Furray-utcában levő
vendéglőt

folyóéviaugusztushó 1-én
átveszem

Brudermann Jakabtól s felké-
rem mindazokat, akiknek eset-
leg követelésük van Bruder-
mann Jakabtól, úgy azt nálam
Boczkó-utca 8. sz. folyó
hó 30-ig bejelenteni szives-
kedjenek.

3284 **Weisz Jakab.**

Ne mulassza el!
mielőtt óra- és ékszer-

szükségletét beszerezné
felkeresni vételkény-
:: szer nélkül ::

Vogel László

műorás és ékszerész üzletét.
Veszek zálogcédulát,
tört aranyat vagy más
tárgyakra becséreltem.

Arad, Weitzer János-u. 6.
Uj leányiskola-épület.

Műhely áthelyezés.

Értesitem a n. é. közönséget
és a t. ügyfeleimet, hogy Wesselényi-
utca 1. szám alatt volt

asztalos műhelyemet Deák
Ferenc-utca 33. szám alá.
helyeztem át.

A nagyérdemű közönség to-
vábbi szives pártfogását kérve,
maradok kiváló tisztelettel

Olmützer Károly
2624 épület és butorasztalos.

Női lüszter, gummi
és tavaszi felöltőt
már 10 kor.-tól
vehet nagy választékban

Schwartzberger Manó
női confection áruházában 2671
ARAD, Vörösmarty-utca 3.
Őszi újdonságok naponta érkeznek.

Csatlós András

műbutor-asztalos

Arad, Fejsze-utca 6. sz.
(Saját ház.) 2867

Elvállal megrendelésre minden-
nemű szalon, ebédlő- és hálószoba
berendezéseket a legpontosabb ki-
vitelben, a legmodernebb styl sze-
rint. — Kész butor állandóan rak-
táron. Számos megrendelést kér,
kiváló tisztelettel

CSATLÓS ANDRÁS
műbutor-asztalos

ARAD, Fejsze-utca 6-ik szám.

**Nyaraló
a szőlőben.**

Közvetlen a h. m. vasut meg-
állónál a nyári időszakra

kiadó

egy uri nyaraló, teljes beren-
dezéssel, zongora használattal.
Eladó 25 hold termésben levő
szőlő tetszésszerű részletek-
ben igen kedvező részletes 6
évi megfizetésre. Ugyanitten
külön, szinte épülettel van egy
hat holdas szőlő eladó, idei
terméssel, hasonló feltételek
mellett. Mindenről felvilágosi-
tást ad

Kászonyi Aradköviben.
3281

Költözők figyelmébe!
Villamos világítási berendezéseket
csillárokkal

együtt kedvező fizetési feltételek
:: mellett szerel és szállít :: 1789

KOCH DÁNIEL

villamososengő és telefonberendezési vállalata
Arad, Deák Ferenc-u. 42.

Ősz haj nincs.

Minden haj megkapja eredeti szí-
nét, ha azt naponta egyszer

HAIRREGENERATORRAL
megnedvesítjük.

== Nagy üveg ára 2 korona. ==
Főraktár:

Földes Kelemen
gyógyszertára Aradon.

3 üveget ingyen láda és csomagol-
ással bérmentve küld. 1524

Építetők figyelmébe!

Csobán Tivadar
építészeti irodája.

Arad, Deák Ferenc-utca 20a. sz.

Van szerencsém értesíteni az
építetők közönséget, hogy az épi-
tészeti téren mindennemű mun-
kátokat, ugymint:

tervezéseket, új építkezést,
régie épületek átalakítását
egy helyben, mint vidéken a leg-
jutányosabb árban készik.

Tisztelettel:

Csobán Tivadar,
2631 építész.

Még csak 4 napig!

Ma nagy döntő mérkőzés végkime-
rülésig Van Fan Zsiu kínai óriás és
Seppl Mang sziklatörő bajor között.

CIRCUS

Variete Killiany
a Béla-téren.

Ma, csütörtökön jul. 27-én
nagy jutalom
előadás

a közkedveft művésznők, Disselly Né-
vérek javára, szenzációs műsorral.
Ez alkalommal fellépnek a társulat
legjobb tagjai, többek között 2 ik
fellépte Seppl Mang-nak, a sziklatörő
bajornak.

Záradéku nagy nemzetközi
dijbirkózás.

Elsőrangu művészek és művésznők.

Bővebbet a napi falragaszok.
8174 Tisztelettel
az igazgatóság.

Használjon Nagysád Földes-féle

Margit-Cremet,

hogy arca tiszta, üde és bájos legyen.

A MARGIT-CREME a főrangú hölgyek kedvenc szé-
pítő szere, az egész világon el van terjedve.

Páratlan hatása szerencsés összeállításában rejlik,
a bőr azonnal felveszi és kiváló hatása már pár óra
lefolyása alatt észlelhető.

Mivel a MARGIT-CREMET utánozzák és hamisítják,
tessék eredeti védjeggyel lezárt dobozt elfogadni, mert
csak ilyen készítményért vállal a készítő mindennemű
felelősséget.

A MARGIT-CREME ártalmatlan, szirtalan, vegytiszta
készítmény, a mely a külföldön általános feltűnést
keltett.

== ARA 1 KORONA. ==

Margit-szappan 70 fillér. - Margit-pouder 1.20.

Gyártja:

Földes Kelemen laboratóriuma
ARADON.

Ezen rovatban minden szöveg egyértelmű beiktatásának ára 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József tőh. ut 22.
Kiadóhivatali telefon: 151. sz.
Szerkesztőségi " 357. sz.

Apró hirdetések felvétele a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta útján történik — a szöveg elír — avagy levélbélyegekben. Tudakozódásnál a hirdetés száma mindenkor külsőd. Levélbeli megkereséseknél, (a jellegű leveleket kivéve) felvilágosítással szolgál a kiadóhivatal, ez esetben válaszbélyeg csatolandó. Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számított. Minden szó 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szavak a kéziratban aláhúzással jelölendők. Az apró hirdetések r'óre fizetendők. A hirdetést a kiadóhivatal kívánatra díjtalanul megszerkeszti. HIRDETÉSEK ESTE FÉL 6 ÓRÁIG VÉTEK FEL.

Ajánlatokhoz,

melyeket valamely jelige alatt küldenek a kiadóhivatalba ne tessenék eredeti okirásokat mellékelni, mert értjük semmiféle felelősséget nem vállalunk. Azokat az ajánlatokat, melyeket az apróhirdetés megjelenésétől számított 4 héten belül címzettjük el nem visz, a kiadóhivatal megsemmisíti.

HÁZASSÁG.

Ki venne nőül

20 éves csinos, teljesen egyedülálló árva leányt 400,000 kor. vagyonnal? Csakis komoly ajánlatokkal (ha vagyontalanok is) irjanak e címre: Fides, Berlin 18. (Deutschland.) 8278

KIADÓ LAKÁS.

Egy garcon lakás

két szobából álló, aug. 1-re kiadó Nádor-u. 14. szám alatt. 3010

Két szoba,

konyha, kamarából álló modern lakás udvari külön álló, november hó 1-ére kiadó. Értekezhető Deák F.-u. 22. 3242

3 szobás lakás

mellékkeliségekkel augusztus 1-től kiadó. Thököly Imre-u. 11. 3233

Egy öt szobas utcai

kényelmes uri lakás, minden mellékhelyiséggel, augusztus 1-re kiadó. Petőfi-u. 10. Ügyvédek és orvosok részére rendkívül alkalmas. 3104

Kiadó

sarok üzletiség, szép világos, Luther Márton-utca 1. sz. a., esetleg azonnal is átvehető. 3303

Üzlethelyiség, 3305

mely bármely iparosnak igen alkalmas, esetleg megfelelő lakással, szeptember 1-ére Aulich Lajos-utca 12. sz. alatt, ugyanitt egy két szobás lakás fürdő-szobával kiadó.

Kiadó 3312

2 szobás lakások vízvezetékekkel el látva, a vasút közelében szeptember 1-ére. Nagyvárdi-ut 9. szám.

A Zsidótemető utcában

egy üzlethelyiség lakással, ugy-szintén egy kétszobás és egy egy-szobás lakás augusztus 1-ére kiadó. 3811

INGATLAN.

Eladó 2969

egy jó karban levő földszintes ház szőlőskerttel, udvari épület, 15 évig adómentes, gróf Károlyi Gyula-u. 10. (volt Kiskarika-utca). Ugyanott egy 2 szobás lakás augusztus 1-re kiadó. Bővebbet a háztulajdonos.

Eladó bérház

melyben 1 jóforgalmu fűszerüzlet is van, szabad kézből eladó. Orczi-utca 17. sz. 3287

ALKALMAZÁST KERES.

Kertész

ki 9 éve működik uradalomban, hasonló állást keres. Szakma dísz és konyhakertészet. Szíves megkereséseket továbbít a kiadóhivatal „Kertész” cím alatt. 8069

Közigazgatás

minden ágában, pénztárkezelésben teljesen jártas, középkorú férfi azonnal belépésre állást keres. Megkeresések Ködmön Sándor Kürtsős 865 sz. alá küldendők. 3299

Kettős könyvelésben

teljesen jártas könyvelő mellékfoglalkozást keres. Elvállalja könyvek lefektetését. Megkeresések „Megbízható” jelleggel főpostára restan- te küldendők. 3300

Felügyelő

vagy más bizalmi állást keres legjobb referenciával bíró idősebb zsidó férfi. Messer Illés Varjassy-utca 18. 3309

Intelligente deutsche Bonne

die in vornehmen Hause in Stellung ist, sucht für sofort ähnliche Anstellung. Briefe bitte an die Redaction unter Chiffre „Deutsche Bonne.“ 3818

ALKALMAZÁST NYER.

Fűszer, vas és rövidáru

szakmából keresek fiatal segédet azonnali belépésre, a román és német nyelv szükséges. Ugyanott jóhából való fiu tanulónak felvétetik Bienenstock Márk Körösbökény (Arad m.) 3307

Lakatos tanulók

felvétetnek Stoll Bélanál, Csernovits Péter-utca 22—23. 3225

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Egy jóforgalmu

5 járatu gőzmalom más vállalat miatt azonnaleladó. Dávid Mátyás Kürtsős. 3187

Megvételei kerestetik

egy használt, de jó karban levő erős igáskocsi. Ajánlatok e lap kiadóhivatalához címezendők. 3168

Lampionok

10, 16, 24, 30 és 40 fillér. Con-fetti 100 csomag 6 K., 1000 csomag 42 korona. Ingusz I. és fia könyv- és papir-kereskedésében Arad, főútel Andrassy-tér 18., fióküzlet Weitzer János-utca. 555

Tölgylahulladok,

száraz, fél ölenként 7 koronáért kapható Dengl fatelep, Kossuth-utca végén. 8196

Automobil

Puch-gyártmány 2 személyre, 8 ló-erős, eladó. Cím a kiadóhivatalban. 3224

Eladó szőlő

Györökön 4 kishold kolnával. Bővebbet Bakó József, Atzél Péter-utca 2. 3315

I doboz 100 drb.

levélpapír 1 korona. Amerikai töltő tollszár 1 kor. Gyümölcs szalvetta 100 drb. 1 kor. Salicillaal telített valódi pergament papír kapható Pichler Sándor könyv- és papir-kereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. sz. 2551

Györökön eladó 6-bor

1908. évből és pedig: 20 Fehér, 14 Furmint, 25 Bakator, 25 Vörös. Pasztótelep. 3306

Eladó

egy darab teljesen új 20 hektoliter ürtartalmu viztartány hozzátartozó 8 méter magasságu lábbal. Bővebbet Weisz Jenő lakatosnál Andrassy-tér 9. 3309

KÜLÖNFÉLE.

Magántanulókat,

elemi, polgári, real és kereskedelmi tanulókat alaposan tanit képzett tanárnő, esetleg német, francia és román nyelvet. Címe: Krausz Paulinnál. 3002

ÜZLETEK.

Egy jómeneteli

fűszer üzlet nagyobb vállalat miatt eladó. Bővebbet Deák F.-u. 22. 3242

Nagy Sándor

szobrász

Arad, Kossuth-utca 4. sz.
(Mairovits kőfaragó telepén.)

Készít művészi kivitelű figurális és dekoratív

szobrász munkákat

u. m.: portrékat természet és fénykép után, ábrák, szobrokat, mindennemű iparművészeti tárgyakat, modern épület, díszítő szobrászmunkákat, terakotta, kő, gipsz, cement, stb. anyagokból és azok javítását elvállalja a legolcsóbb árért. 4407

Már megnyilt

a legolcsóbb

butor bevásárlási csarnok.

Házassulandók és butorvásárló közönség szíves figyelmét bátor-kodom felhívni az

Asztalos Sándor-u. 1. sz.

alatt megnyitott

kész butorüzletemre,

hol is Aradon legjutányosabb árak mellett árusítok minden kivitelű, legmodernebb háló, ebédő, uri szoba, szalon, előszoba és konyha berendezéseket. — Saját érdeke tehát mindenkinek dus választékú raktárkészletem mielőbbi megtekintése. Szíves pártfogást kér 3197 kivaló tisztelettel

HIRSCH MIHÁLY,
műbutor asztalos. Gyár: Lázár Vilmos-utca

Költözködők figyelmébe!

— Telefon 250. szám. —

Értesitem a t. szállító közönséget, hogy hosszú évek óta a Petőfi-utcában volt butorszállítási üzletemet 1911. évi augusztus 1-ével Deák Ferenc-utca 36. szám alá, Mairovits házába helyezem át.

Ajánlom ezuttal 6, 8 és 10 méter hosszú zárt, belül kárpitozott tiszta butorszállító kocsijaimat úgy helybéli, mint a legtávolabbi eső vidékre történendő költözéseknél. Vállalok mindennemű fuvarozást és átköltöztetést a vasútra és vidékre, nyitott, ruganyos kocsikon is teljes jótállás mellett.

Kérve a t. közönség további támogatását, kiváló tisztelettel

Éliás Lipót Fia
butorszállító

Deák Ferenc-utca 36. szám.

Csillárok,

Villamos felszerelések
legolcsóbban 1074

Diamant-nál

Atzél Péter-utca 2. (a udvarban)

Gartner Samu

kerékpár- és varrógép raktára

Weitzer János-utca 2. szám.

Telefon 751

Új kerékpárok a legjutányosabb áron. — Raktáron tartok 50 darab használt kerékpárt 50 koronától feljebb. — Telefon 751.

Kerékpár és varrógép szakasszerű javító-műhely.